

קונטרס מראי מקומות

מילי מילי קטני, ציונים שכתבתי על סדר הדף בימי בחרותי (תשנ"ד-תשנ"ה). ומאז שהתפרסמה תוכנת פרויקט השו"ת של בר-אילן חדלתי מלציין, ועתה עלה בדעתי להדפיסם, אולי תמצא בהם איזו תועלת, ויהיה לעילוי נשמת אמי המנוחה הכ"מ.

מסכת יומא

דף ד ע"ב בגמ' "לא בא הכתוב אלא לאיים עליהם". האי לישנא איתא נמי בסנהדרין כ ע"ב, "לא נאמרה פרשה זו אלא כדי לאיים עליהם".

דף ה ע"ב רש"י ד"ה "אוננין". עי' פסחים פב ע"ב רש"י ד"ה "מפני אנינות נשרפה".

שם רש"י ד"ה "כאשר צוית" וד"ה "כאשר צוה ה'". עי' פסחים פב ע"ב ברש"י ד"ה "לכך נאמר כאלה".

שם בגמ' "אמר ר' יוסי בן חנינא מכנסיים אין כתובים בפרשה וכו'". ע"ע סנהדרין פג ע"ב תוס' ד"ה "אין בגדיהן עליהם".

דף ו ע"ב רש"י ד"ה "הותרה היא בציבור – כדכתיב איש נדחה ואין ציבור נדחים". עי' פסחים סו ע"ב וחולין כט ע"א.

שם בא"ד "וביום הכיפורים כוליה קרבן ציבור ואף קרבן שלו דוחה את

דף ב ע"א בגמ' "תקינו לה רבנן כלי גללים וכו' דלא ליקבלו טומאה". עי' גם שבת צו ע"א, שם נח ע"א, ושם טז ע"ב ברש"י ד"ה "ואפילו כלי גללים".

שם בגמ' "מאי בירה" ובמחלוקת ר"י ור"ל. ע"ע פסחים פא ע"ב במשנה שם וברש"י ד"ה "נטמא וכו' שורפין לפני הבירה" דפירש כר"ל, דכל בית המקדש קרי בירה.

דף ג ע"ב ברש"י ד"ה "תחילה במקום" – אין קרויה עבודה אצל עבודת כהנים וכו' דלא הוכשר אלא לשעה. עי' סנהדרין פג ע"ב בזמן שבגדיהם עליהם כהונתם עליהם וכו' והווי להו כזרים. דעבודת כהנים חשובה דווקא בבגדיהם.

דף ד ע"א רש"י ד"ה "מכל חטאות שהיו שם" – ואני שמעתי אפר פרה של משה לא כלה. עי' סנהדרין יב ע"א תוד"ה "שעבר את השנה מפני הטומאה", מש"כ שם.

בתרא כא ע"א בגמ' ובתוד"ה "זכור אותו האיש".

דף ט ע"ב בגמ' "אמר ליה בירה תוכיח" וברש"י: בית המקדש, ואילו לעיל ב ע"א פירש ר' יוחנן דבירה הוי מקום בהר הבית ולא ביהמ"ק כולו.

דף י ע"א בגמ' "פרת דבורסיף". כביאור המקום 'בורסיף' עי' סנהדרין קט ע"א, שבת לו ע"א וברש"י שם ד"ה "לגיטי נשים".

שם רש"י ד"ה "רבי יהודה מחייב" – לענין מעשר דקיימא לן אין הטבל מתחייב במעשר לאכול ממנו אכילת עראי עד שיראה פני הבית. ע"ע גיטין פא ע"א ובבא מציעא פז ע"ב – פח ע"א.

שם רש"י ד"ה "בעירוב". כביאור הדברים ע"ע שבת ו ע"א רש"י ד"ה "לא עירבו – אסורין", ובסוכה ב ע"א רש"י ד"ה "מבוי שהוא גבוה".

דף יא ע"א רש"י ד"ה "משום סכנה" – שלא יאמר המלך כשפים עשיתם בשערי עירי. עי' פסחים ח ע"ב ובשבת פא ע"ב.

דף יא ע"ב רש"י ד"ה "בית שער". עי' בבא בתרא ז ע"ב רש"י ד"ה "כופין אותו".

דף יב ע"ב רש"י ד"ה "כל מצוות כהונה גדולה עליו" – לא פורע ולא פורס. עי' הוריות יב ע"ב.

הטומאה שהרי זמנו קבוע וקרבונו תלוי בו". עי' סנהדרין יב ע"ב תוד"ה "שטומאה הותרה בציבור", נקוט האי כללא בידך וכו'.

שם רש"י ד"ה "דחוייה היא בציבור". נמצא ג"כ בסנהדרין יב ע"ב "דחוייה בציבור", ובפסחים עז ע"א בד"ה "דחוייה".

שם בגמ' "אלא שחמור ממנו וכו' לטמא טומאת אוכלין ומשקין", וברש"י ד"ה "לטמא אוכלין ומשקין". עי' סנהדרין נה ע"ב "ומטמא את בועלה לטמא משכב תחתון כעליון", וברש"י שם שהאריך כביאור הדברים.

דף ז ע"א רש"י ד"ה "ואי בעית אימא אציבור" – ה"ג אם עון פיגול הרי כבר נאמר לא ירצה, ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא יחשב. עי' גם רש"י פסחים טז ע"ב ד"ה "איזה עון הוא נושא", ובסנהדרין מב ע"ב ברש"י ד"ה "פיגול וכו' ולישנא דקרא נקט וכו'".

דף ז ע"ב רש"י ד"ה "כל טומאת מת בציבור שרייה רחמנא – אבל זבים ומצורעים וכו' לא הותרה". עי' פסחים סז ע"א, שם צה ע"ב.

דף ח ע"א רש"י ד"ה "לא ירחץ". ע"ע סנהדרין נו ע"א וברש"י שם.

דף ט ע"א בהגהות הב"ח אות א: "דאמר רב אסי תרקבא דדינר וכו' דאוקמיה ליהושע בן גמלא ככהני רברבא". עי' לקמן יח ע"א, וע"ע בבא

ע"א וברש"י שם ד"ה "חדש מיבדל בדילי מיניה".

שם רש"י ד"ה "ומטיב את הנרות". עוד בענין זה ע"י שבת כב ע"ב רש"י ד"ה "ובה היה מסיים".

שם רש"י ד"ה "לא ישנה". ע"י גיטין נג ע"א וברש"י שם ד"ה "מי חטאת".

דף טו ע"א רש"י ד"ה "תן לה". גם זה בשבת כב ע"ב רש"י ד"ה "כמידת חברותיה".

שם רש"י ד"ה "ונתיב אחת וכו'". ע"י סנהדרין ד ע"ב רש"י ד"ה "שנתנו במתנה אחת כיפר".

דף טו ע"ב רש"י ד"ה "במקצוע צפונית מערבית". ולכאורה קשה מכאן על דברי התוס' סנהדרין יח ע"ב ד"ה "משום צינה" דפירשו "משום קרירות הרצפה שכל היום היה עומד יחף". ואפשר דאף שהיו מסיקין מדורות להתחמם שם הכהנים שהולכים יחפים, מ"מ שאני כהן גדול שהיה נמצא שם כל היום בעבודה ע"ג רצפת השיש ומשו"ה חשש מהצינה.

שם רש"י ד"ה "וראשי פספסין". ע"י סנהדרין כה ע"ב ד"ה "פספסין".

דף טז ע"א רש"י ד"ה "לשכת המצורעין". ע"י ביתר אריכות בפסחים פה ע"ב וברש"י ד"ה "עומדין שם".

שם רש"י ד"ה "שאם עבר ועבד" – אבל בארבעה ודאי פסולה דהוי ליה חסר בגדים. ע"י סנהדרין פג ע"ב וברש"י שם ד"ה "וחגרת אותם אבנט" דילפינן התם מנין למחוסר בגדים שבמיתה.

שם בגמ' "ת"ר ארע בו פסול ומינו אחר תחתיו וכו'". ע"י סנהדרין יח ע"ב רש"י ד"ה "משוח שעבר".

שם רש"י ד"ה "מהו דתימא". ע"י לעיל ט ע"ב רש"י ד"ה "שני רעים".

דף יג ע"א בגמ' "אמרי לך רבנן טומאה שכיחא, מיתה לא שכיחא". ע"י לעיל ו ע"ב.

שם בגמ' "אמרי לך רבנן כ"ג זריז הוא". ע"י שבת כ ע"א, פסחים נט ע"ב, שם סה ע"א.

דף יג ע"ב "כהן גדול מקריב אונן" וברש"י ד"ה "מקריב אונן". ע"י סנהדרין פד ע"א וברש"י שם ד"ה "ומן המקדש לא יצא".

שם רש"י ד"ה "ואינו אוכל". ע"י פסחים פב ע"ב רש"י ד"ה "מפני אנינות נשרפה".

דף יד ע"א רש"י ד"ה "גזירה שמא יאכל". ע"י פסחים צא ע"א רש"י ד"ה "שוחטין עליו".

שם בגמ' "אמר ליה הכי השתא וכו'". מעין הך סברא איתא נמי בפסחים יא

דף יח ע"ב רש"י ד"ה "לא יאכל ביצים". ע"י בבא מציעא כג ע"ב ובתוס' ד"ה "בפוריא".

שם בגמ' "לפי שאינו דומה מי שיש לו פת בסלו וכו'". ע"י גם בתוס' בבא בתרא ט ע"א ד"ה "אין פוחתין לעני".

דף יט ע"א בגמ' "לשכת הגזית שם היה סנהדרין של ישראל יושבת ודנה את הכהנים ומי שנמצא בו פסול היה לובש שחורים ומתעטף שחורים ויצא והלך לו". ע"ע פסחים ג ע"ב רש"י ד"ה "מן המזבח ולמעלה".

שם בגמ' "אלמה לא, מטרחינן ליה טפי וכו'". וברש"י ד"ה "אלמה לא". כעין זה איתא בסוטה ח ע"א ובסנהדרין לב ע"ב "רבי שמעון בן אלעזר אומר בית דין מסיעין את העדים ממקום למקום כדי שתיתרף דעתן ויחזרו בהן".

דף יט ע"ב בגמ' "משביעין אנו עליך על דעתינו ועל דעת בית דין". וברש"י ד"ה "הכי קאמרי ליה". ע"י נדרים כה ע"א.

דף כ ע"א בגמ' "מנה"מ אמר רב וכו' הא כיצד חלקהו חציו להקטרה וחציו להרמה". כעין הך בעיא והך תירוצא איתא נמי בביצה טו ע"ב ובפסחים סח ע"ב לענין יו"ט ואלויבא דר' יהושע.

דף כ ע"ב רש"י ד"ה "דנפיש קרבנות" – כמין תפוח של ענבים הנדרך בגת". בפירוש האי "תפוח", ע"י

שם בגמ' "שהכהן השורף את הפרה עומד בהר המשחה וכו'". ע"י לעיל ב ע"א רש"י ד"ה "וכתיב".

דף טז ע"ב רש"י ד"ה "ננסין". ע"י פסחים סד ע"א במשנה וברש"י ד"ה "בעמודין".

דף יז ע"ב בגמ' "ומודו רבנן בפרוסה דלאו אורח ארעא למיתבא לכ"ג". ע"י נדרים יב ע"ב ובפסחים לז ע"ב דגם בתרומת לחמי תודה לא יטול הכהן פרוסה.

דף יח ע"א רש"י ד"ה "אלא מאי ארבע" – שכל המשמרות באות לרגל. ע"י לעיל ג ע"א רש"י ד"ה "לענין פז"ר קש"ב".

שם בגמ' "דאמר רב אסי תרקבא דינרי וכו'". ע"י לעיל ט ע"א בהגהות הב"ח אות א.

שם רש"י ד"ה "זב תולין לו במאכל" – כלובן ביצה המוזרת. ע"י ג"כ סנהדרין פב ע"ב רש"י ד"ה "שנעשה".

שם בא"ד. ע"י פסחים סז ע"ב רש"י ד"ה "זב מטמא נמי באונס", וד"ה "מטמאה באונס".

שם בגמ' "דיילא". ע"י פסחים פו ע"ב ושבת קמח ע"א.

שם בגמ' "מי גריסין של פול". בביאור הדבר ע"י סנהדרין מט ע"ב רש"י ד"ה "ומי גריסין".

שם רש"י ד"ה "שאינה מביאה עגלה ערופה" – דקסבר לא נתחלקה לשבטים. לעיל יב ע"א.

שם רש"י ד"ה "אחרים והוציא וכו'" – כהנים שהם אחרים מרוחקים משאר עבודות". ע"י סנהדרין פד ע"א בדינו של כהן בעל מום ששימש.

שם בגמ' "יש לך עבודה שכשירה בשני כלים". בענין מחוסר בגדים שמחלל עבודתו ע"י סנהדרין פג ע"ב.

דף כד ע"א בגמ' "עבודה תמה ולא עבודה שיש אחריה עבודה". וברש"י ד"ה "עבודה תמה". ע"י סנהדרין פג ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "לא משום זרות".

שם בגמ' "כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט". בביאור הכלל ע"י סנהדרין מה ע"ב רש"י ד"ה "ורבי אליעזר דורשו במיעוט", וע"י גם חולין סז ע"א רש"י ד"ה "במים במים".

דף כד ע"ב רש"י ד"ה "הדר ערביה" – שהוי"ו מוסיף לענין ראשון. ע"י לעיל ה ע"ב רש"י ד"ה "כשהוא אומר וזה הדבר", וע"י גם סנהדרין סו ע"א רש"י ד"ה "ר' יונתן אומר", ונדריים סז ע"א ר"ן ד"ה "ונערה המאורסה".

שם בגמ' "איכא סילוק והקטרה" וברש"י. ע"י גם פסחים נח ע"א רש"י ד"ה "בזיכין".

עבודה זרה נה ע"א רש"י ד"ה "ונותן לתפוח".

דף כא ע"א בגמ' "היוצא יחידי לדרך וכו'". ע"י פסחים ב ע"א וברש"י שם ד"ה "בכי טוב" ובמה שהעיר שם בגליון הש"ס.

שם בגמ' "מקלנבור". ע"י סנהדרין סג ע"ב.

שם בגמ' "על השלחן הטהור, טהור – מכלל שהוא טמא", וברש"י ד"ה "מכלל שהוא טמא". ע"ע פסחים קט ע"ב בגמ' וברש"י שם ד"ה "היכי מצי מטבלי ליה".

דף כא ע"ב רש"י ד"ה "עשוי לנחת". ע"ע שבת פג ע"ב ושם לה ע"א רש"י ד"ה "טהורין".

דף כב ע"א רש"י ד"ה "שני גזירי עצים". ע"י גם בפירוש הר"ן נדרים יא ע"א ד"ה "כעצים".

שם בגמ' "סוף עבודה דיממא היא". ע"י בגמ' פסחים נט ע"ב וברש"י שם ד"ה "כשנתורו".

דף כג ע"א רש"י ד"ה "נגדא", ע"י לעיל טו ע"א ד"ה "כמנגדא".

דף כג ע"ב בגמ' "אינה מביאה עגלה ערופה", וברש"י. ע"ע תוס' בבא בתרא כג ע"ב ד"ה "ביושבת בין ההרים".

שם בגמ' "הואיל ומשמרות מתחדשות". עי' לעיל יח ע"א ובמ"ש לקמן כט ע"ב.

דף כז ע"ב רש"י ד"ה "הוי אומר זה טלה" – והך מוקדה סידור המערכה היא". עי' לעיל כב ע"א ד"ה "שני גזירי עצים" דפירש דמוקדה מדורה היא.

שם רש"י ד"ה "והרי אברים ופדרים" – הקטר חלבים שהוא כל הלילה. עי' לעיל כ ע"א ד"ה "כל הלילה והקטיר".

דף כח ע"א רש"י ד"ה "ואילו זמן שני גזירין לא קתני". עי' לעיל כד ע"ב ד"ה "בהא פליגי".

שם במשנה "זה הכלל כל המיסך את רגליו טעון טבילה". עי' לעיל רש"י ד"ה "ומיסך רגליו וטובל".

דף כח ע"ב בגמ' "אמר רב ספרא צלותיה דאברהם וכו'". עי' פסחים ה ע"א רש"י ד"ה "לא תשחט על חמץ".

שם בגמ' "קיים אברהם אבינו וכו' שנאמר עקב". עי' נדרים לב ע"א.

שם בגמ' "שברירי דשמשא" וברש"י – סנורים. עי' גיטין סט ע"א רש"י ד"ה "לשברירי דליליא".

דף כט ע"א רש"י ד"ה "ריחא דבישרא". עי' לעיל כא ע"א בד"ה "לא הפילה אשה".

שם רש"י ד"ה "הניחא למ"ד". בטעם טומאת ספרים עי' שבת יד ע"א.

שם בגמ' "זר שסידר את השלחן". עי' סנהדרין פג ע"א רש"י ד"ה "לא משום זרות".

שם בגמ' "זר שסידר את המנורה וכו' הדלקה לאו עבודה היא". עי' תוס' סנהדרין פב ע"ב ד"ה "היוצק והבולל".

שם רש"י ד"ה "והמנסך שלשת לוגין" – רביעית ההין לכבש. עי' שבת פ ע"ב רש"י ד"ה "עד כאן לכבש".

שם בגמ' "והמעלה על גבי המזבח בין דבר כשר בין דבר פסול", וברש"י ד"ה "בין דבר פסול. עי' סנהדרין לד ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "את הראוי לו" ושם לד ע"ב.

דף כה ע"א רש"י ד"ה "בכוליא". עי' שבת סב ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "מכבנתא".

שם בגמ' "והאמר מר אין ישיבה בעזרה". עי' לעיל ו ע"א רש"י ד"ה "מביתו למה פירש".

שם רש"י ד"ה "אין ישיבה בעזרה". עי' סנהדרין פד ע"א.

שם בגמ' "ר' יוסי אומר דרך הפשטו היה קרב". עי' שבת קלג ע"ב רש"י ד"ה "מפשיט הפסח עד החזה".

דף כו ע"א בגמ' "יששכר דכתיב ומבני יששכר יודעי בינה לעיתים". עי' גם נדרים כ ע"ב ובבא קמא יז ע"א.

דף לא ע"ב במשנה "אם היה כ"ג זקן וכו' מחמין לו חמין". עי' תוס' סנהדרין יח ע"ב ד"ה "משום צנה".

שם רש"י ד"ה "שתפיג" – להמיר מיד צינתו וכו' וריחו לא נמר. עי' שבת קז ע"ב רש"י ד"ה "אלא ככושי".

שם. האי נמר במשמעות של "תמורה" איכא נמי בשבת קז ע"ב.

דף לב ע"ב בגמ' "הא דרבי מפקא מדר' מאיר ומפקא מדרבנן", וברש"י. האי לישנא איתא נמי בסנהדרין עט ע"ב "האי תנא דבי חזקיה מפקא מדרבי ומפקא מדרבנן", עי"ש.

שם בגמ' "לא רב חסדא אית ליה דרב אחא ולא רב אחא אית ליה דרב חסדא". כע"ז איתא נמי לעיל כו ע"א.

דף לג ע"א רש"י ד"ה "מוקדה". עי' גם רש"י לעיל כב ע"א ד"ה "שני גזירי עצים" ושם כז ע"ב ד"ה "הוי אומר זה טלה".

שם בגמ' "מכשיר עדיף". עי' גם סנהדרין מב ע"ב.

דף לג ע"ב רש"י ד"ה "א"כ וכו' – כיון דאית ליה מיטיב ואח"כ יקטיר. לעיל יד ע"ב.

שם רש"י ד"ה "לדבר שלא נאמר בו וכו' – אין כפרה אלא בדם". עי' רש"י לעיל כז ע"א ד"ה "דלא מעכבא כפרה".

דף כט ע"ב רש"י ד"ה "ליקרב" – וביוצא אם יצא. ע"ע פסחים פב ע"א ושם "עמוד השחר עושה לינה". עי' פסחים נט ע"ב וברש"י שם ד"ה "הא כל הלילה ילין".

דף ל ע"א רש"י ד"ה "נוטל שתי ידיו" – והן עסקניות. עי' שבת יד ע"א.

שם רש"י ד"ה "ומחזיר הטפוח על האורחין" – פך שיוצקין ממנו מים על הידיים. עי' גם שבת קכה ע"ב רש"י ד"ה "שהיא קשורה בטפוח".

דף ל ע"ב בגמ' "אחד כ"ג ואחד כהן הדיוט וכו' עבודתו פסולה". עי' גם סנהדרין פג ע"א רש"י ד"ה "ולא משום רחוק ידים ורגלים".

שם רש"י ד"ה "מצורע". עי' לעיל טז ע"א ד"ה "לשכת מצורעין".

דף לא ע"א בגמ' "איבעיא להו מהו שיעשה סכין ארוכה וישחוט". עי' גם חולין ב ע"ב ובתוס' פסחים עט ע"א ד"ה "בטומאת הגוף".

שם בגמ' "וכמה הן אמה על אמה וכו'". עי' פסחים קט ע"ב, רשב"ם ד"ה "היכי מצי מטביל ליה".

שם רש"י ד"ה "עין עיטם". ע"ע שבת קמה ע"ב, רש"י ד"ה "הני מדרי דבבל".

דף לו ע"א בגמ' "מקום דריסת רגלי
הכהנים וכו'". לעיל טז ע"ב.

דף לו ע"ב ברש"י ד"ה "ור' יוסי
הגלילי סבר וכו' דלא דמי ללאו
דחסימה". ע"י גם פסחים פד ע"א רש"י
ד"ה "בא הכתוב".

דף לז ע"א בגמ' "הסגן מימינו וראש
בית אב משמאלו". איתא נמי לענין
כהן המתנחם מאחרים בסנהדרין יט
ע"א.

שם ברש"י "מוכני – ולא היו נפסלים
בכלי". האי דינא הוזכר לעיל כט ע"ב
רש"י ד"ה "ליקרב".

שם בגמ' "לפי שמצינו בציץ שהשם
כתוב עליו והוא של זהב". ע"י שבת סג
ע"ב.

שם בגמ' "מאי דהוה הוה". ע"י לעיל ה
ע"ב.

דף לח ע"א רש"י ד"ה "שהללו וכו' –
לפי שהוא עשוי כמין תיבה פרוצה".
ע"י פסחים סד ע"ב רש"י ד"ה "חוזן
מבזיכי לבונה של לחם הפנים".

שם רש"י ד"ה "כפלו להם שכרם –
מתרומת הלשכה". ע"י נדרים יב ע"ב
ור"ן שם.

שם במתני' "של בית אבטינס לא רצו
ללמד על מעשה הקטורת". הוזכרו
לעיל יט ע"א.

שם רש"י ד"ה "משוך מן הכותל וכו'
דרך שני כהנים וכו'", ע"י שבת קלג
ע"ב.

דף לד ע"א בגמ' "ותנא מנינא אתא
לאשמועינן". מעין הך ע"א איתא נמי
בשבת סט ע"א בגמ' "והוינן בה מנינא
למה לי", עיי"ש וברש"י ד"ה "מנינא
לל", ובכריתות ב ע"ב.

דף לד ע"ב בגמ' "אפי' במקום שיש
שם בהרת יקוץ". ע"י גם נדרים לא ע"ב
במתני' "אמר ר' נחמיה גדולה מילה
שדוחה את הנגעים".

דף לה ע"א בגמ' "א"ר יוסף פרוה
אמגושא" וברש"י דהיה מכשף. נ"ב:
איתא מחלוקת בשבת עה ע"א בין רב
לשמואל מהו אמגושא (ע"ש רש"י
ד"ה "אמגושא"), והכא לרש"י איירי
כמ"ד דהיינו מכשף, אולם לתוס' אתי
שפיר גם אליב דרב התם.

דף לה ע"ב בגמ' "חוטן כפול שש".
ע"י שבת עד ע"ב רש"י ד"ה "השתא",
לענין חוטי היריעות, ובשבת כח ע"א.

שם בגמ'. ר' ישמעאל בן פאבי ור"א בן
חרסום הוזכרו לעיל ט ע"א.

שם רש"י ד"ה "טרפעיק". ע"י שבת
קיט ע"א רש"י ד"ה "איסתרין" (א"ה:
וע"י גיטין מה ע"ב).

שם בגמ' "עשו בו אנגריא". ע"י נדרים
לב ע"א.

דף מ ע"ב בגמ' "בכפרת דברים הכתוב מדבר". הוזכר לעיל לו ע"ב.

דף מא ע"א רש"י ד"ה "ותסברא – הכי מתרצתא היא". ע"י פסחים צט ע"ב ושבת קכט ע"ב.

דף מא ע"ב רש"י ד"ה "לא תימא ואח"כ אמר אלא ואח"כ לקח ואמר וכו' – דעבדי תנאי דמחסרי תיבה אחת ע"י שכחה". איתא נמי בסנהדרין יו"ד ע"ב רש"י ד"ה "והא עבור קתני".

שם "והאי חטאת אזלא למיתה". ע"י גם פסחים צז ע"א ושם ע"ב.

דף מב ע"א רש"י ד"ה "אלעזר וחוקה וכו', וכל היכא דכתיב חוקה לעיכובא". ע"י גם סנהדרין מט ע"ב רש"י ד"ה "ואידך".

שם רש"י ד"ה "שאני פרה וכו' שהרי שחיטתה בהר המשחה". ע"י לעיל טז ע"א.

שם רש"י ד"ה "לקידוש" – היא נתינת מים על האפר ומערבן יחד. ע"י גם בכורות כט ע"א ולהלן מג ע"א תוד"ה "הכל כשרין" מה שהקשה על רש"י. ויותר קשה, דרש"י עצמו כתב בסנהדרין עז ע"ב ד"ה "המקדש" – מי חטאת באפר, נתינת אפר על המים קרי קידוש, וכן משמע מרש"י פסחים לד ע"ב ד"ה "שתהא חיותן בכלי", וצ"ע. (ואולי, וכדמשמע מסנהדרין, יש להגות הכא "נתינת מים באפר" בשו"א

שם בגמ' "של הללו מתמר ועולה כמקל. של הללו מפציע לכאן ולכאן". האי לישנא איתא נמי לעיל כח ע"ב.

דף לח ע"ב בגמ' "רוח הקודש אומרת אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא". ע"י סנהדרין ז ע"א.

שם רש"י ד"ה "המכסה אני מאברהם". ע"י לעיל לז ע"א.

שם בגמ' "ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן ראה הקב"ה שצדיקים מועטים וכו', שנאמר כי לה' מצוקי ארץ וישת עליהם תבל". ע"י סנהדרין כו ע"ב.

דף לט ע"א בגמ' "בא למדוד נפט אומר לו מדוד אתה לעצמך". ע"י שבת כה ע"ב תוד"ה "מתוך שריחו, וברש"י שם כד ע"ב.

שם בגמ' "ת"ר ארבעים שנה שמש שמעון הצדיק". לעיל ט ע"א.

דף לט ע"ב בגמ' "ילבוש שחורים ויעטוף שחורים". איתא האי לישנא לעיל יט ע"א.

שם בגמ' "כלה שבירושלים אינה צריכה להתקשט מריח קטורת". ע"י פסחים כו ע"א תוד"ה "לאותן העומדים בסוף".

דף מ ע"א בגמ' "ר' שמעון לא ידע מאי קאמרי רבנן". כעין זה איתא נמי בנדרים עו ע"א, עיי"ש.

שם רש"י ד"ה "בשעת מתן פר כהן משיח". ע"ע סנהדרין סא ע"ב רש"י ד"ה "ר' אומר בשגגת מעשר", ובהוריות ו ע"ב רש"י ד"ה "הורה כהן משיח".

שם רש"י ד"ה "ושעירי עבודת כוכבים וכו'". ע"י ביתר ביאור בהוריות ד ע"ב רש"י ד"ה "בעבודת כוכבים ב"ד מביאים פר ושעיר דברי ר"מ".

דף **מד ע"ב** רש"י ד"ה "קב גחלים וכו', לתוך אמה סילון של עזרה וכו'". האי אמה הוזכרה נמי בפסחים סד ע"א רש"י ד"ה "אלא שהכהנים מדיחים העזרה", ושם קט ע"ב רשב"ם ד"ה "הכי מצי מטביל ליה".

שם רש"י ד"ה "סאה מדברית וכו' – וכשבאו לירושלים הוסיפו על המידות וכו'". ע"י גם שבת טו ע"א רש"י ד"ה "קב ומחצה", ובפסחים מח ע"ב רש"י ד"ה "חמשת רבעים".

דף **מה ע"ב** רש"י ד"ה "עיכול עולה פוקעין שפקעו מעל האש וכו'". ע"י לעיל כ ע"א.

שם רש"י ד"ה "מה להלן בסמוך לו וכו' והוא מזבח הפנימי הסמוך למנורה וכו'". ע"י לעיל לג ע"ב.

שם בגמ' "איזהו מזבח שמקצתו לפני ה' וכו'". ע"י לעיל טז ע"א-ע"ב במחלוקת רבי יהודה וראב"י.

דף **מו ע"א** רש"י ד"ה "לפסולין – הנך דאם עלו לא ירדו". ע"י לעיל כד ע"ב

תחת הבי"ת, וכן לקמן מג ע"א ד"ה "לקדש".

דף **מב ע"ב** בגמ' "רב אומר לא מן השם הוא זה". איתא נמי בשבת קטז ע"א ובנדריים עג ע"א.

דף **מוג ע"א** בגמ' "טהור, מכלל שהוא טמא". האי לישנא איתא נמי לעיל כא ע"א.

דף **מוג ע"ב** בגמ' "למד על טבול יום שכשר בפרה", ע"י לעיל ב ע"א.

שם במתני' "כדי שלא יקרוש". כעין זה איתא נמי בפסחים סד ע"א "שמא יניחום ויקרש הדם".

שם רש"י ד"ה "בכל יום כשחותה גחלים ממערכה שניה של קטורת וכו'". ע"י לעיל לג ע"א.

שם רש"י ד"ה "והיום חותה וכו' טעמא דיוה"כ בכולהו משום חולשא דכה"ג". ע"י לעיל לו ע"א ולקמן מד ע"ב.

שם רש"י ד"ה "בכל יום כהנים וכו' – דכל תחילת פנותיו לימין", לעיל טו ע"ב.

דף **מד ע"א** בגמ' "למדנו לקטורת שמכפרת, שנאמר "ויתן את הקטורת וכו'", ע"י שבת פט ע"א.

שם רש"י ד"ה "מבין האולם ולמזבח מכל אויר כ"ב אמות שביניהם". לעיל טז ע"ב.

"ואיזה זה" (ושם סה ע"א), ובכריתות כב ע"א, ובסנהדרין נט ע"א ורש"י שם ד"ה "ורבנן ההוא".

דף מח ע"ב רש"י ד"ה "הרגל של ימין בשמאל וכו' – הראש והרגל". הוזכר לעיל כה ע"א במתני'.
שם רש"י ד"ה "חישב בחתיית גחלים מהו להפסיל הקטורת וכו', והר"ל כמחשב בעבודה". ע"י סנהדרין ס ע"ב רש"י ד"ה "דמחשבין מעבודה לעבודה", ולהלן שם סא ע"א ד"ה "אסורה".

שם רש"י ד"ה "ה"מ הולכה וכו' שאין כפרה אלא בדם וכו'". ע"י לעיל כז ע"א רש"י ד"ה "דלא מעכבא כפרה", ומש"כ שם, וכן לעיל לג ע"ב רש"י ד"ה "לדבר שלא נאמרה בו וכו'".

דף מט ע"א רש"י ד"ה "וכן יושב דבעי לעמוד לשרת", ע"י סנהדרין פד ע"א ולעיל כה ע"א רש"י ד"ה "אין ישיבה בעזרה".

דף נ ע"א בגמ' "אלא נקוט האי כללא בידך כל שזמנו קבוע וכו'". ע"י גם סנהדרין יב ע"ב תוד"ה "שטומאה".

שם רש"י ד"ה "כולם ימותו וכו' וחמש חטאות מתות וכו'". ע"י פסחים צז ע"א רש"י ד"ה "ה"ג אמר שמואל וכו'".

שם רש"י ד"ה "חטאת ציבור היא הואיל ועל אחיו הכהנים בא". הוזכר לעיל במתני' מא ע"ב.

שם רש"י ד"ה "בין דבר פסול", ובמש"כ שם. שם בגמ' "שמשלה בהן האור". ע"י גם לעיל כ ע"א רש"י ד"ה "אחר חצות".

דף מז ע"א בגמ' "ונתזה צינורא מפיו על בגדיו". איתא נמי בשבת קכז ע"ב.

שם בגמ' "מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי". כעין זה איתא נמי בשבת קיח ע"ב.

שם בגמ' "לשכת בית אבטינס". הוזכרה לעיל יט ע"א.

דף מז ע"ב בגמ' "ר' יהושע עזאה". איתא בברייתא בנדרים לח ע"ב "יהושע איש עזאה".

שם בגמ' "שיריים שחסרו בין קמיצה להקטרה וכו'". ע"י גם פסחים עז ע"ב.

דף מח ע"א בגמ' "לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות". ע"י ב"מ פ ע"ב, רש"י ד"ה "במחיקתא".

שם בגמ' "מאי מדם הפר – דם מהפר יקבלנו, וקסבר גורעין וכו'". ע"ע סנהדרין ד ע"ב תוד"ה "לטטפת".

שם בגמ' "נשפך הדם על הרצפה ואספו וכו' מן הכלי וכו' כשר". ע"י פסחים סה ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "שמא לא נתקבל בכלי".

שם בגמ' "מדם הנפש ולא מדם העור ולא מדם התמצית" וברש"י ד"ה "מדם הנפש". ע"ע פסחים כב ע"ב רש"י ד"ה

שם רש"י ד"ה "טרקסין – לשון פנים וחוזן הוא", ג"ז הוזכר בתוס' ב"ב ג ע"א, ד"ה "טרקסין".

שם בגמ' "דתנן ההיכל מאה וכו'". הוזכר לעיל טז ע"ב וברש"י שם ד"ה "כל היקף העזרה".

דף נב ע"ב רש"י ד"ה "הגיע לצפון וכו' ארון שעשה משה היה לו אור וכו'". הוזכר לעיל כא ע"א רש"י ד"ה "מקום ארון אינו מן המדה".

דף נג ע"א רש"י ד"ה "מעלה עשן – שם עשב וכו'". הוזכר לעיל לח ע"א רש"י ד"ה "מעלה עשן".

שם בגמ' "ותיפוק ליה דקא מעייל ביאה ריקנית". ע"י גם סנהדרין פג ע"א תוד"ה "ולא משום טומאה".

שם בגמ' "ואלא מ"ט אינוש כדתניא ר"א אומר וכו'". ע"י טעם נוסף בסנהדרין נב ע"א.

שם רש"י ד"ה "הבמה אשר בגבעון וכו' ששם מזבח שעשה משה וכו'". ע"י פסחים לח ע"ב רש"י ד"ה "זאת אומרת".

שם רש"י ד"ה "וישראל במעמד". ע"י לעיל לז ע"ב רש"י ד"ה "אנשי מעמד".

דף נד ע"א בגמ' "לשכת דיר העצים וכו' שני כהנים היו מתליעין" וברש"י ד"ה "מתליעין". כל זה הוזכר לעיל טז ע"א.

שם רש"י ד"ה "חביתי כה"ג זמנן קבוע בכל יום כתמיד", הוזכר לעיל כה ע"א רש"י ד"ה "והחביתים".

שם בא"ד "חגיגה אין זמנה קבוע וכו', שהרי יש לה תשלומין כל שבעה". ע"י לעיל ג ע"א.

שם רש"י ד"ה "או דילמא בקופיא מתכפרי וכו', וצף הברזל וכו'". ע"י שבת כא ע"א רש"י ד"ה "לא להקפות".

שם רש"י ד"ה "בכור וכו' ואין לו שום פדיון". ע"י גם נדרים יג ע"א ור"ן שם יב ע"ב, ד"ה "מיבעי ליה".

דף נא ע"ב רש"י ד"ה "אמה טרקסין וכו' אבל במקדש שני לא עשאוהו וכו'". ע"י ב"ב ג ע"א.

שם בגמ' "ואסתפקא להו לרבנן בקדושתיה וכו'". גם זה ב"ב ג ע"א תוד"ה "טרקסין".

שם בגמ' "בי גביא דאהרן". ע"י נדרים נ ע"א ר"ן ד"ה "ומן גוואזא".

שם בגמ' "משלו הוא מביא ולא משל ציבור". ע"י לעיל ג ע"ב.

שם רש"י ד"ה "בין המזבח ולמנורה וכו', ולמנורה שהיא בדרום וכו'". ע"י לעיל לג ע"ב ובמש"כ שם.

דף נב ע"א רש"י ד"ה "למיעל בהדיא וכו', וכל שעה עיניו ניזונות מבית קדשי הקדשים", כעין זה איתא בפסחים כו ע"א.

דף נז ע"א בגמ' "אמר ר"א בר"י אני ראיתיה ברומי". איתא נמי כעין זה בסנהדרין עא ע"א.

שם רש"י ד"ה "באתרא דחשוכא – בבל שהיא מצולה". עי' גם סנהדרין לח ע"ב רש"י ד"ה "גופו מבבל".

דף נז ע"ב בגמ' "ואזלי לאמה" וברש"י ד"ה "או דילמא דחויין נינהו". עי' לעיל מד ע"ב ובמש"כ שם.

דף נח ע"א בגמ' "היה עומד על גבי כלי וכו'". עי' פסחים סה ע"ב רש"י ד"ה "והא קא הוי חציצה".

שם רש"י ד"ה "סיב – הגדל סביב הדקל". עי' גם פסחים קטו ע"ב רש"י ד"ה "כרכן", וחולין ע ע"א.

שם רש"י ד"ה "זולף והולך וכו'", שוקת היא אבן חלולה וכו'". עי' סנהדרין עז ע"ב רש"י ד"ה "ואח"כ נפל לשוקת".

שם רש"י ד"ה "זולף והולך וכו' ומקדשין בה אפר חטאת לתוך מים חיים וכו'". וגם מכאן קשה על רש"י דלעיל מב ע"א ד"ה "לקידוש", עי"ש מש"כ.

שם רש"י ד"ה "בקומץ פסול וכו' שהקומץ טעון להתקדש בכלי וכו'". הוזכר לעיל כט ע"ב רש"י ד"ה "כלי שרת מקדשין שלא בזמנו".

דף נח ע"ב רש"י ד"ה "דרך ימין למזרח". כך כתב לעיל טו ע"ב בד"ה "כיון דאמר מר".

שם רש"י ד"ה "רצפה משונה – אחת מן הטבלאות של שיש שברצפה וכו'". הוזכר לעיל מג ע"ב רש"י ד"ה "שעל הרובד הרביעי".

דף נה ע"א רש"י ד"ה "למד על הזאה וכו' וכתיבא חוקה לעיכובא". עי' לעיל מב ע"א רש"י ד"ה "אלעזר וחוקה".

שם בגמ' "נאמרו דמים למעלה וכו' ונאמרו דמים למטה". איתא כע"ז בסנהדרין ד ע"ב בענין אחר.

דף נה ע"ב בגמ' "שלוש עשרה שופרות וכו'", וברש"י ד"ה "וששה לנדבה". עי' עוד תמורה כג ע"ב ובפסחים צז ע"א רש"י ד"ה "כאילו עומדת בבית הקברות", ועי' ירושלמי שקלים פ"ו ה"ד.

שם רש"י ד"ה "ונברור ארבעה זוזי". עי' גם שבת קיט ע"א רש"י ד"ה "אסתירי".

שם רש"י ד"ה "משום דמחלפי וכו' ונמצאו העבודות כסדרן וכו'. הוזכר באריכות לעיל מ ע"א רש"י ד"ה "פר מעכב את השעיר".

דף נו ע"ב רש"י ד"ה "אין אדם מתנה על שני דברים וכו'". עי' נדרים מה ע"ב ר"ן ד"ה "השותפין וכו' וכן נמי אם בא חכם למזרח וכו'".

שם בגמ' "משום חולשא דכה"ג". הוזכר לעיל מד ע"ב, וכן לו ע"א.

דף סב ע"ב רש"י ד"ה "סד"א שני וכו'
ושנה עליהן הכתוב לעכב". ע"י לעיל
לט ע"ב רש"י ד"ה "שאני הכא דתנא
ביה קרא", ולעיל נא ע"ב.

שם רש"י ד"ה "על קרן מערבית
צפונית וכו' וצפונית משום דק"ק
שחיטתן על ירך המזבח וכו'". הוזכר
לעיל לו ע"א רש"י ד"ה "וכנגד כל
המזבח כולו".

שם בא"ד "ושם היה בית המטבחים
והטבעות קבועות ברצפה וכו'". ע"י
לעיל טז ע"ב רש"י ד"ה "ולטבעות".

דף סג ע"א בגמ' "התם בעי עקירה".
ע"י פסחים סד ע"א לענין פסח. וע"י
פסחים עג ע"א לענין אשם.

שם רש"י ד"ה "אומר ר' חלקיה וכו'
דכל הזבחים שנזבחו וכו'". הוזכר
לעיל סא ע"ב רש"י ד"ה "אשם".

דף סג ע"ב רש"י ד"ה "הראוי לפתח
וכו' בעלי מומין הן וכו'". ע"י נדרים
כט ע"א ר"ן ד"ה "הכא נמי דאמר
לדמי".

שם רש"י ד"ה "ולא אוציא פרת חטאת
ל"ג שאף היא אינה ראויה לבוא וכו'".
ע"י לעיל טז ע"א ובמש"כ שם.

דף סד ע"א רש"י ד"ה "בעידנא
דאיתחזאי וכו' אינו ראוי לשחט וכו'".
כדלעיל סא ע"א "שעיר ששחטו קודם
מתן דמו וכו'".

דף נט ע"ב רש"י ד"ה "והרי תרומת
הדשן וכו' דטעון גניזה". הוזכר לעיל כ
ע"א רש"י ד"ה "תורמין את".

דף ס ע"א בגמ' "אלא למ"ד מלמדין
מאי איכא למימר". ע"י סנהדרין סז
ע"ב רש"י ד"ה "קסבר ר' יהודה וכו'".

שם רש"י ד"ה "אחת בשנה וכו' חוקה
לעיכובא". ע"י לעיל מ ע"א ולעיל נה
ע"א רש"י ד"ה "למד על הזאה"
ובמש"כ שם.

דף סא ע"א רש"י ד"ה "ה"נ דלא
מעכב – והאמר מר שיריים שחסרו
וכו'". הוזכר לעיל מז ע"ב.

דף סא ע"ב רש"י ד"ה "אשם מצורע
וכו' כל הזבחים שנשחטו שלא לשמן
וכו'". ע"י גם פסחים סג ע"א רש"י ד"ה
"ושאר כל וכו'".

שם רש"י ד"ה "וכולם מטמאים בגדים
וכו' חוץ לשלוש מחנות אבית הדשן
וכו'". ע"י סנהדרין מב ע"ב.

דף סב ע"א בגמ' "שלוש קופות וכו'
שבהם תורמין את הלשכה". הוזכר
לעיל נה ע"ב רש"י ד"ה "תקלין חדתין
אלו".

שם במתני' "מצותן שיהיו שניהן שוין
במראה ובקומה וכו'". איתא נמי מעין
זה בסנהדרין עא ע"א.

שם במתני' "שאין חטאת צבור מתה".
הוזכר לעיל נ ע"א.

שם בגמ' "אמר לה אין חכמה לאשה וכו' וכל אשה חכמת לב וכו'". ע"י שבת עד ע"ב רש"י ד"ה "חכמה יתירה".

שם רש"י ד"ה "זיבחה וקטר וכו' במיתת בני נח שכל מיתתן בסיף". איתא נמי שיטת "תנא דבי מנשה" בסנהדרין נז ע"ב דכל מיתה האמורה לבני נח אינה אלא בחנק.

שם במתני' "מיקרי ירושלים". הוזכרו גם לעיל יט ע"ב.

דף סז ע"א במתני' "מה היה עושה חולק לשון של זהורית וכו'". הוזכר לעיל מא ע"ב רש"י ד"ה "דבעי חלוקה".

דף סז ע"ב רש"י ד"ה "דכתיב במזבח וכו' למדרש שיהא הפקר כמדבר". ע"י סנהדרין מט ע"א.

שם רש"י ד"ה "קלען במקלעות וכו' נושאן שני מוטות". ע"י פסחים פה ע"ב.

שם במתני' "משיצית האור ברובן". כעין האי לישנא איתא נמי בשבת כ ע"א.

שם בגמ' "שמא תאמר מעשה תהו הוא". ע"י סנהדרין כו ע"ב רש"י ד"ה "דברים של תוהו".

שם רש"י ד"ה "ה"ג והקטרין וכו' – וכי עכשיו הוא מקטרין וכו'". ע"י גם

דף סה ע"א רש"י ד"ה "בשלמא נשפך הדם וכו' דדם וחוקה בדברים הנעשים בבגדי לבן וכו'". לעיל ס ע"א.

שם רש"י ד"ה "אלא מת המשתלח וכו' לא התודה כשר וכו'". ע"י לעיל מ ע"א.

שם רש"י ד"ה "נשבעין וכו', שאין הבעלים חייב לשקול עוד וכו'". ע"י נדרים לג ע"ב ר"ן ד"ה "אפי' תימא דברי הכל", ושם לג ע"א ד"ה "אלמא אברוחי ארי בעלמא".

שם רש"י ד"ה "שעירי ע"ז וכו'", הוזכר לעיל מד ע"א רש"י ד"ה "ושעירי עבודת כוכבים", וע"ש במש"כ.

דף סה ע"ב בגמ' "הא תינח שעיר, פר מאי איכא למימר". ע"י לעיל נא ע"ב.

דף סו ע"א רש"י ד"ה "וכבש כמין מעלה עשו לו". איתא כעין "כבש" זה גם בשבת קכב ע"א.

דף סו ע"ב רש"י ד"ה "למאי הלכתא וכו' אי משום תחומין דרבנן בעלמא נינהו וכו'". ע"י בזה בעירובין לה ע"ב מחלוקת ר"ע ורבנן אי תחומין דאורייתא או דרבנן. וע"ע סוטה כז ע"ב.

שם רש"י ד"ה "זאת אומרת וכו' דלא תקינו חכמים וכו' איסור הוצאה". ע"י שבת ו ע"א רש"י ד"ה "לא עירבו אסורין", וע"י לעיל יו"ד ע"א רש"י ד"ה "בעירוב" ובמש"כ שם.

דף ע"א רש"י ד"ה "להראות חזותו לרבים וכו' שטרח להתנאות במצוה וכו'" – ע"ד מאי דאיתא בסנהדרין כא ע"ב בגמ' "ובלבד שלא יתנאה בשל אבותיו", ע"ש.

דף ע"ב בגמ' "על מה שזה מכפר וכו' מה פנימי אינו מכפר וכו'". ע"י לעיל סא ע"א רש"י ד"ה "זה לפני ולפנים".

שם בגמ' "חולשא חלש כהן גדול". ע"י לעיל מד ע"ב, שם לו ע"א.

דף ע"א רש"י ד"ה "אף המשלח דהשתא וכו' ושלחו המדברה כשיגיע זמן שלוחו". דמי למה שפירש"י לעיל סז ע"ב ד"ה "ה"ג והקטירן וכו' להקטירן בו למזבח כשיגיע זמנו".

שם רש"י ד"ה "שמתהפכות עליו וכו' כאילו נעשה חי מתוך מיתה". פירושו ע"ד מש"כ בנדרים ס"ד ע"ב דעני חשוב כמת.

דף ע"ב רש"י ד"ה "דעבדי עובדא דאהרן – רודפי שלום". כדאיתא בסנהדרין ו ע"ב, ע"ש.

שם בגמ' "דאמר קרא בד". ע"י לעיל לה ע"א תוד"ה "בד בד", בדרשות אחרות דדרשינן לענין יוה"כ.

דף ע"א רש"י ד"ה "משוח מלחמה". ע"י באריכות במתני' סוטה מב ע"א.

לעיל לב ע"א רש"י ד"ה "לא משכחת בהן".

שם רש"י ד"ה "לא היה מנתחן וכו' – מופשט מן העור קודם ניתוח". ע"י שבת קלג ע"ב רש"י ד"ה "מפשיט הפסח".

דף סח ע"א בגמ' "ת"ר יוציא אל מחוץ למחנה וכו'", כ"ז הוזכר בפסחים פה ע"ב רש"י ד"ה "היו סובלים אותו במוטות".

שם רש"י ד"ה "ומה להלן וכו' אלמא עומד במזרח ופניו למערב וכו'". ע"י לעיל טז ע"א.

דף סח ע"ב במתני' "ואם לאו קורא באצטלית לכן משלו". ע"י לעיל לה ע"ב רש"י ד"ה "ובלבד שימסרנה".

שם בגמ' "איבעיא לן בגדי כהונה נתנו ליהנות בהן וכו'". ע"י קידושין נד ע"א.

דף סט ע"א בגמ' "נקבום בעקביהם ותלאום בזנבי סוסייהם והיו מגררים וכו'". ע"י סנהדרין נו ע"ב.

שם בגמ' הפסוק "לפני שער המים" הוזכר לעיל יט ע"א.

שם בגמ' "שגדלו בשם המפורש". הוא שם בן ארבעים ושתים אותיות, כדאיתא סנהדרין נט ע"א רש"י ד"ה "בן ארבע".

שם בגמ' "הוראת שעה היתה". ע"י גם סנהדרין עח ע"ב.

שם רש"י ד"ה "שאר ספרי וכו' ספר וידבר ואלה הדברים". ע"י סנהדרין פו ע"א רש"י ד"ה "סתם ספרי".

דף עה ע"א בגמ' "נאכל לישנא מעליא נקט". ע"י גם רש"י עה"ת בראשית לט, ו ד"ה "כי אם הלחם".

שם בגמ' "ציקי קדרה", ע"י פסחים נו ע"א.

שם רש"י ד"ה "תכשיטי נשים". ע"י שבת סב ע"א-ע"ב וברש"י שם.

שם בגמ' "אמר להם משה דינו לבוקר משפט". ע"י גם סנהדרין ז ע"ב ושם יט ע"א במילי אחריני דילפינן מהאי קרא.

דף עה ע"ב בגמ' "על רוב אחד בעוף ועל רוב שנים בבהמה". ע"י לעיל לב ע"ב.

שם בגמ' "לדידי חזי לי ההוא אתרא וכו'". ע"י סנהדרין ה ע"ב רש"י ד"ה "כנגד מחנה ישראל".

דף עו ע"ב בגמ' "והתניא הנודר מן התירוש אסור בכל וכו'". ע"י נדרים נה ע"ב ר"ן ד"ה "מירבא רבו מארעא וכו' תוספתא".

דף עז ע"א בגמ' "לא נשתייר משונאיהן וכו'", ע"י לעיל עב ע"ב.

דף עז ע"ב "קרני חגבים". איתא נמי בפסחים מח ע"ב.

דף עג ע"א בגמ' "כי אתא רבין אמר נשאל איתמר". ע"י שבת קמז ע"א דאיתא האי תירווצא בענין אחר.

שם רש"י ד"ה "ועשירית האיפה שבכל יום". הוזכר לעיל במשנה כה ע"א וברש"י שם ד"ה "והחביתין".

שם בגמ' "ומחזיר את הרוצח וכו'". ע"י סנהדרין יח ע"ב תוד"ה "אינו יוצא משם לעולם".

דף עג ע"ב רש"י ד"ה "מלך וכו' שנאמר מלך ביופיו תחזינה וכו'". ע"י סנהדרין כב ע"ב.

דף עד ע"א בגמ' במחלוקת בקונמות האם נאסר בשיעור או אפי' בכל שהוא. ע"י גם נדרים סח ע"א ר"ן ד"ה "ואי אמרת מקלש קליש".

שם רש"י ד"ה "ואליבא דר' עקיבא וכו' והרי אף עליו מושבע משום לאו דלא תסור". ע"י שבת כג ע"א.

שם רש"י ד"ה "למעוטי משחק בקוביא וכו' דהוי גזלן מדרבנן". ע"י סנהדרין כד ע"ב בגמ' ובתוס' שם ד"ה "ואלו הן הפסולין".

שם רש"י ד"ה "מדאורייתא מיחזא חזי". ע"י ב"מ כו ע"ב רש"י ד"ה "עובר משום השב תשיבם", וכן סנהדרין ב ע"א רש"י ד"ה "גזילות", ושם נו ע"א רש"י ד"ה "בכובש שכר שכיר".

קמד ע"ב "משקה הבא לאוכל, אוכל הוא".

דף פא ע"א בגמ' "מופנה, דאי לאו מופנה וכו', לאיי אפנויי מופנה". איתא נמי כעין זה בשבת קלא ע"א, ע"ש.

דף פא ע"א רש"י ד"ה "אינו חייב וכו' דחד שמא וכו' תרי שמות". עי' גם סנהדרין סה ע"א תוד"ה "הואיל".

דף פב ע"א רש"י ד"ה "מה נערה המאורסה וכו' כדכתיב אין מושיע לה, הא יש מושיע וכו'". נמצא בסנהדרין כג ע"א. ועוד ברש"י "דקרקע עולם היא", ג"ז שם עד ע"ב, ע"ש.

דף פה ע"א בגמ' "התם אלא לענין יצירה דכל מידי ממציעתיה מתצר". עי' לעיל נד ע"ב בגמ' "ר"א אומר עולם מאמצעיתו נברא".

שם רש"י ד"ה "מלא מעל מזבחי". עי' סנהדרין לה ע"ב רש"י ד"ה "רציחה תוכיח שדוחה את העבודה".

דף פו ע"א בגמ' "ת"ל לא ינקה". עי' נדרים יח ע"א.

שם בגמ' "אוי לו לפלוני וכו' אוי לו לרבו וכו'". דמי להאי דאיתא בסנהדרין נב ע"א לגבי קרא ד"את אביה היא מחללת".

דף פו ע"ב בגמ' "אר"ל גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כשגגות". עי' לעיל לו ע"ב.

שם בגמ' "אף מלאך המוות וכו' וכתוב התם משוט בארץ". עי' ב"ב טו ע"ב "שטתי בכל העולם כולו וכו'".

דף עח ע"א רש"י "כהנים חשודים על מומי הבכור וכו'". עי' סנהדרין ל ע"ב רש"י ד"ה "בעדות בכור".

דף עח ע"ב רש"י ד"ה "אינשי עבדו ליה וכו' והתורה הזהירה וכו'". עי' גם שבת קכא ע"א תוד"ה "שמע מינה" לענין "להפרישו", וע"ע נדרים לו ע"א ר"ן ד"ה "בקטן".

שם בגמ' "משום צנה". איתא נמי בסנהדרין יח ע"ב "כהן גדול משום צנה".

דף עט ע"א בגמ' "שלא בקליפתה אושלא מיקרי". עי' גם נדרים מא ע"ב רש"י ד"ה "חושלא דשערי".

שם בגמ' "ואמרו העלום לסוכה". עי' שבת קנד ע"ב רש"י ד"ה "שתים בידי אדם ואחת באילן", מש"כ בטעם לשון "העלום".

דף עט ע"ב רש"י ד"ה "וסריח וכו' – לשון עודף. כמו תסרח על אחורי המשכן", עי' שבת צח ע"ב.

דף פ ע"א בגמ' "אוכל שאתה אוכלו בבת אחת וכו'". עי' פסחים לג ע"ב רש"י ד"ה "בכביצה נמי".

דף פ ע"ב בגמ' "כל אכשורי אוכלא, אוכלא הוא". דמי להא דאיתא בשבת

דף פז ע"ב רש"י ד"ה "חלמא חזא ליה לרב וכו' – לפי שאין מלכות נוגעת בחברתה". ע"י שבת ל ע"א.

דף פז ע"א רש"י ד"ה "בשלש שורות וכו' – ואין שורה פחותה משלשה בני אדם". ולענין אבלות איתא בסנהדרין דאין שורה פחותה מעשרה בני אדם, ע"י סנהדרין יט ע"א.

מסכת נזיר

דף ד ע"ב רש"י ד"ה "לא אכלתי אשם נזירות מעולם וכו' – מההוא טעמא דאמר' לעיל וכו'". כוונתו לעיל ג ע"א ד"ה "ודלמא אתי למעבר על נזירותיה".

דף ב ע"א רש"י ד"ה "תנא אקרא קאי וכו' – דמסמיך ליה קרא לנדור נדר נזיר וכו'". ובגמ' נדרים ג ע"א מקשינן להו מהאי קרא נדרים לנזירות ואיפכא, ע"ש.

דף ה ע"א בגמ' "שכן מצינו בבני מלכים שמגלחים מע"ש לע"ש". אולם מלך עצמו מסתפר בכל יום, ע"י סנהדרין כב ע"ב.

דף ב ע"ב רש"י ד"ה "וגבי יש נוחלין נמי וכו'", וכדגרי' בנוסחת הריב"ן "א"נ משון דאוושו להו וכו'". האי סברא איתא בנדרים ב ע"ב, וע"י רש"י ד"ה "הלין וכו' – ל"א אוושי דקתני וכו'".

דף ה ע"ב בגמ' "אלא מדההוא למנינא כולהו נמי למנינא". ולכאורה קשה מהכא לפי' רש"י בסנהדרין ג ע"ב ד"ה "אין דורשין תחילות – למנין, דלגופיה אתא". וע"ש גם בתוס'.

שם רש"י ד"ה "אמרי וכו', דלא נתנה נזירות אלא להפלאה". נמצא להלן לד ע"א וש"נ.

דף ו ע"ב רש"י ד"ה "ואי ס"ד וכו' כדי לכוף ראשו של זה בצד עקרו של זה". ע"י סנהדרין ס"פ כהן גדול, כב ע"ב, דכך פי' אביי מהי "תספורת לולינית".

דף ג ע"א בפי' הרא"ש "אבל אי אמר הריני וכו'". ע"י נדרים ט ע"א ר"ן ד"ה "כשהיה נזיר עובר לפניו".

דף ז ע"א רש"י ד"ה "רבה אמר שאני שערות וכו' – דסדנא דארעא חד הוא". נמצא בקידושין כז ע"ב.

שם בגמ' "עד מתי אתה מסלסל בשערך". ע"י גם רש"י עה"ת בראשית לט, י ד"ה "ויהי יוסף יפה תאר".

דף ד ע"א במתני' "מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון". ע"ע נדרים יט ע"ב.

שם רש"י ד"ה "מהו דתימא וכו', כגון
ואבנה גם אנכי ממנה וכו'". ואולי יש
מכאן קצת ראיה למש"כ רש"י
בכתובות ו ע"ב ד"ה "חייב", ע"ש.

דף יד ע"א רש"י ד"ה "ואת"ל וכו' –
והאי דמגלח משלשים לשלשים היינו
טעמא נמי משום כובד וכו'". כדאיתא
לעיל ה ע"א.

שם רש"י ד"ה "הכא וכו' דשמעון לא
הוה נדור". נמצא לעיל ד ע"ב.

דף טו ע"א בגמ' "אתגורי מתגר". וכן
איתא בסנהדרין פא ע"א "אתגורי
אתגור".

דף טו ע"ב רש"י ד"ה "ואח"כ ראתה
וכו' – דאכילת פסחים לא מעכבא".
עי' פסחים סט ע"ב.

שם בגמ' "טומאת התהום דזיבה"
וברש"י ד"ה "לעולם אימא לך". עי' גם
פסחים פ ע"ב ורש"י ד"ה "לעולם
בבעלים".

דף טז סע"א רש"י ד"ה "רא"א אינו
סותר וכו' – קים להו לרבנן וכו'
בפחות מז' יום וכו'". לעיל ו ע"ב רש"י
ד"ה "ואי ס"ד דבעינן שלושים וכו'".

דף יז ע"ב בגמ' "ימי חלוטו מנין
וכו'", וברש"י שם. עי' לעיל יד ע"ב
רש"י ד"ה "ר"י אמר סותר".

דף ח ע"ב רש"י ד"ה "והתניא בהדיא
וכו' – שעושים מקייצי תאנים". עי'
נדרים סא ע"ב ר"ן ד"ה "כלכלה".

שם בגמ' "קיר קירות וכו'". ע"ע
סנהדרין עא ע"א ושם פו ע"ב,
דדרשין מהאי קראי דקירות בעניין
אחר. ואח"כ ראיתי להרא"ש שכתב
ע"ז, ע"ש.

דף י ע"א רש"י ד"ה "משום דמיחלפן
בענבים וכו' – ואית להו לב"ש דכינויי
כינויי דנזירות כנזירות". עי' נדרים יו"ד
ע"ב.

שם רש"י ד"ה "כסבורה פרה זו וכו' –
בלשון אמירה כגון ודובר אמת בלבבו
וכו'". דמי לה"ד כלישנא דחכמים
בקידושין מט ע"ב "דברים שבלב אינם
דברים".

דף יב ע"א רש"י ד"ה "קן סתומה וכו'
– מאותן חמש חטאות המתות". עי'
תמורה טו ע"א וברש"י שם ד"ה "אמר
ר"ש".

שם רש"י ד"ה "אמר ליה אמינא לך
וכו' – והואיל וקביעא הו"ל כמחצה
על מחצה ואסור וכו' דכל דפריש
מרובא פריש". עי' כתובות טו ע"א,
סנהדרין עט ע"א, וש"נ.

דף יג ע"א רש"י ד"ה "הפילה אשתו
וכו' – דלא הוי בן קיימא שלא כלו לו
חדשיו". עי' יבמות פ ע"ב.

דף כג ע"ב רש"י ד"ה "ובכל תושיה יתגלע וכו' – דתורה נקראת תושיה וכו'". ע"י סנהדרין כו ע"ב.

דף כד ע"ב רש"י ד"ה "שקמצתה מעיסתה וכו' על יד על יד". ע"י שבת קנו ע"א ובפ"י ר"ח שם. (א"ה: ביטוי זה הוזכר גם במשנה פ"ז מ"ז והרבה בתוספתא).

דף כה ע"א רש"י ד"ה "יכול יעלם וכו' – שיכניסם לכיפה בשביל שימותו". ע"י סנהדרין פא ע"ב.

דף כו ע"ב בגמ' "סואר של קורות". ע"י שבת קכה ע"ב רש"י ד"ה "סואר".

דף כח ע"ב רש"י ד"ה "ואם היתה שבת וכו' – שאין צליית קדשים דוחה שבת". ע"י פסחים סה ע"ב.

דף כט ע"ב רש"י ד"ה "ור' יוסי ברבי יהודה וכו' – איש הרי מבין י"ג שנה וכו'". וע"י גם סנהדרין סח ע"ב רש"י ד"ה "שנאמר בן ולא איש".

דף לא ע"ב בגמ' "בגלילא שנו דחמרא עדיף ממשחא". ע"י שבת מז ע"א ובתוד"ה "בגלילא שנו" בפיר"ת.

דף לב ע"ב בגמ' "אבל פותחין בתנאי נולד וכו', אילו אתא איניש וכו'", וברש"י שם. ע"י נדרים כא ע"ב (ואח"כ מצאתי שתוס' כבר השוו בין הסוגיות).

דף יח ע"ב בגמ' "וטמא ראש נזרו". ע"י לעיל טו ע"א במאי דדרשי מהאי קרא.

שם רש"י ד"ה "כגון דחזיא וכו' – אלא איידי דנקטו בה גבי זיבה וכו'". שם כריתות ז ע"ב לענין מפלת.

דף יט ע"א בגמ' "קסבר ר"א הקפר נזיר טהור נמי חוטא הוא". וילה"ק דהא לעיל ג ע"א תי' בגמ' דנזיר טהור לא חוטא קרי ביה. ויש לחלק דהתם איירי באומר "אהא נזיר", וכיון דנזירותו מתחילה לה' ה"ז משובח, ורק אם נטמא ה"ז חוטא, כיון שמתחרט, הואיל ואריכא ליה מילתא, אולם הכא צ"ל דאיירי במתנה "הריני נזיר אם אעשה כך וכך או אם לא אעשה", דבכה"ג גם נזיר טהור קרי ליה חוטא, וע"י רמב"ם הל' נזירות פ"י הי"ד ובכס"מ שם.

דף יט ע"ב במשנה "ומעשה בהילני המלכה". ע"י יומא לז ע"א.

דף כא ע"ב בגמ' "זה הכלל דבר שהנשמה תלויה בו ה"ז נזיר". וכן גבי הקדש, ע"י ערכין ה ע"א ובתמורה יא ע"ב ושם רש"י ד"ה "באומר הרי עלי עולה בחייה".

שם רש"י ד"ה "ואם שלה היתה הבהמה וכו' – ואמר לה ע"מ שאין לבעליך רשות בה". נמצא לקמן כד ע"ב וש"נ.

דף נב ע"א רש"י ד"ה "של טרסיים – צורפי נחושת"

וכו". ע"י גם שבת מז ע"א רש"י ד"ה "טרסיים".

דף נז ע"ב תוד"ה "חובה תקברינהו לבניה וכו' – כשגגה שיוצאת מלפני השליט". וכ"כ הרא"ש. ע"י כתובות כג ע"א.

דף נח ע"ב בגמ' "כעין תער" וברש"י ד"ה "כעין תער". הוזכר לעיל מ ע"א.

דף סא ע"א בגמ' "לעבורי בנשא". ע"י לעיל נא ע"ב.

דף סב ע"א רש"י ד"ה "לאטווי מופלא הסמוך לאיש וכו'". ע"י גם כתובות טו ע"ב רש"י ד"ה "לנזיקין".

דף סב ע"ב רש"י ד"ה "למה רבו וכו' – וכגן שהקנה לו אחר וכו' בהם כלום". ע"י קידושין כג ע"ב וש"נ.

דף סד ע"א רש"י ד"ה "ספיקן טמא וכו' – והוי כספק טומאה ברה"י דספק טמא דגמרי' מסוטה". ע"י לעיל נז ע"א.

שם בא"ד "ולא אמרינן קלוטה כמי שהונחה דמיא". ע"י שבת צז ע"א וש"נ.

שם רש"י ד"ה "ה"ג חוץ מכזית מן המת – ובין שזרק טהרות על כזית

שם רש"י ד"ה "והא כתיב וכו' – וארבע מאות ועשרים שהיו בבית שני". ע"י יומא ט ע"א, ב"ב ג ע"ב רש"י ד"ה "בשנים".

שם במשנה "ר"ש אומר יאמר וכו' הריני נזיר חובה ואם לא הריני נזיר נדבה". ע"י לעיל במשנה יג ע"א.

דף לג סע"ב תוד"ה "מי שלא נתקיימו וכו', קמ"ל דתוכ"ד כדיבור דמי". ע"י לעיל כ ע"ב.

דף לד ע"א רש"י ד"ה "אמר רב ששת וכו' – כוי לא הכריעו בו חכמים וכו'". ע"י נדרים יח ע"ב במפרש ובר"ן שם.

דף לה ע"א רש"י ד"ה "כי יתן וכו' – דלאו בני שמירה ניהו דאין להם תרבות". ע"י סנהדרין טו ע"ב.

דף לו ע"א בגמ' "הנח לתרומה בזה"ז דרבנן". ע"י גם כתובות כה ע"א.

דף מג ע"א בגמ' "א"ר אליעזר צרף ידו וכו'". איתא נמי בכתובות לא ע"ב "צרף ידו למטה מג' וכו'".

דף מג ע"ב רש"י ד"ה "לא ההיא ר' יהודה היא – דסתם ספרא ר' יהודה היא". ע"י סנהדרין פו ע"א וש"נ.

דף מח ע"ב במשנה "על מגען ועל משאן וכו'". ע"י גם כתובות כח ע"ב רש"י ד"ה "מנפח אדם בית הפרס".

שם בגמ' "מת בכלי וכלי צף ע"פ המים". ע"י שבת ה ע"ב וב"מ ט ע"ב תוד"ה "ספינה".

דף סד ע"ב רש"י ד"ה "יום מלאת תביא אם חזרה והפילה וכו'". ע"י פסחים ג ע"א וברש"י ד"ה "המפלת".

וכו'. ע"י לעיל נה ע"א ושם רש"י ד"ה "והתניא".

שם בא"ד "שמטמא נמי מלמעלה כלמטה באבן מסמא". ע"י שבת פב ע"ב ורש"י ותוס' ד"ה "באבן מסמא".

מסכת קידושין

דף ו ע"ב רש"י ד"ה "אלא אמר רב אשי וכו' – דאינו אלא אוחוז בה ומחזירה". ע"י נדרים ס"פ השותפין בגמ' ובר"ן שם מט ע"א ד"ה "ולענין הלכה".

דף ז ע"א רש"י ד"ה "שיש להם אחריות וכו'". ע"י סנהדרין טו ע"א בגמ' וברש"י שם ד"ה "ועבד אתקש לקרקעות".

דף ח ע"ב רש"י ד"ה "ואם הי סלע שלה מקודשת – שחצרו של אדם וכו'". בענין קנים חצר ע"י ב"מ יו"ד ע"ב.

דף ט ע"ב רש"י ד"ה "אף כאן דעת מקנה – דהיינו האשה שנקנית לבעל". בגדר דעת האשה בעת מעשה הקידושין ע"י נדרים ל ע"א ר"ן ד"ה "ואשה נמי כפדאווה אחרים דמיא".

דף י ע"ב רש"י ד"ה "שאין ביאתה מאכילתה וכו' – עם הדומה לחמור". ע"י לקמן סח ע"א.

דף ב ע"ב בגמ' "מפני שדרכו של איש לחזר על אשה וכו'". ע"י כתובות נב ע"ב רש"י ד"ה "בשלמא בנו בידו אלא בתו מי בידו".

שם רש"י ד"ה "בודקים את הזב". ע"י פסחים סז ע"א רש"י ד"ה "לרבות שרץ טמא", וע"י גם שם ע"ב רש"י ד"ה "זב נמי מטמא באונס".

דף ג ע"א רש"י ד"ה "דאיכא פלוגתא וכו' – דחוזר בגט ואינו חוזר בשחרור וכו'". נמצא בגיטין יא ע"ב ע"ש, וכן בפרקין לקמן כג ע"א.

שם בגמ' "אף אשה נמי מקניא בחליפין קמ"ל". ע"י נדרים מט ע"א ר"ן ד"ה "ולענין הלכה".

שם בגמ' לענין חופה. ע"י ר"ן כתובות א ע"א מדפי הרי"ף, ד"ה "או שפירסה נדה", בכיור המושג חופה.

דף ג ע"ב רש"י ד"ה "והא לא דמיא". ע"י בכתובות מח ע"ב במשנה ובגמ'.

דף יג ע"א רש"י ד"ה "קונין – בחליפין, שלף איש נעלו". הוזכר לעיל ח ע"א רש"י ד"ה "בתורת כסף".

דף טז ע"א רש"י ד"ה "ליקנסיה – על שאמר לא אצא ועבר על כי עבדי הם וכו'". כדפירש"י עה"ת שמות כא, ו ד"ה "ורצע אדוניו את אזנו".

דף טז ע"ב רש"י ד"ה "ואין לרביה וכו' שכר בטלה כמה שבטלה ממלאכתה". ע"ע ב"מ לא ע"ב.

דף יח ע"א רש"י ד"ה "ולידתו בקדושה וכו' מיחלף בישראל גמור". עי' סנהדרין נח ע"א תוד"ה "נשא אחרותו מן האם יוציא", שחלקו על רש"י וכתבו האי סברא "דילמא אתי לאיחלופי בישראל", וכע"ז כתבו גם התוס' בסוגיין.

דף יח ע"ב רש"י ד"ה "אין מוכרה וכו' דבעינן אשר לא יעדה". עי' לעיל יב ע"א רש"י ד"ה "דומיא דיעוד".

דף יט ע"א רש"י ד"ה "דאמר לשפחות וכו' – דלא כר"א משום דמותי הוא". מההוא עובדא דב"מ נט ע"ב.

דף כ ע"א בגמג' "ת"ל שכיר שכיר לגזירה שווה". הוזכר לעיל יד ע"ב.

דף יא ע"ב רש"י ד"ה "שחללו על שוה פרוטה מחולל דאין אונאה להקדש וכו'". עי' ב"מ נו ע"א במשנה, ושם ע"ב בגמ'.

שם רש"י ד"ה "נותן לו סלע, כך שערך דמי בושתו לאדם בינוני". נראה דשיערו דווקא באדם בינוני משום דבושתו הכי קשה, משא"כ חשוב או זולל, דהכל לפי המבייש והמתבייש, עי' כתובות מ ע"א רש"י ד"ה "הכל לפי המבייש".

דף יב ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "השתא – אם הוא אחד משמונה באיסר האיטלקי". הא דלא קשיא ליה טפי אליבא דמ"ד אחד מששה באיסר האיטלקי, א"ל משום דידעא למסקנא דגמ' דלית פלוגתא ביניהו ואליבא דכו"ע משפט האיסרים בדינר הוא כ"ד כמ"ש רש"י ד"ה "אליבא דת"ק".

שם רש"י ד"ה "אבנא דכוחלא – שיש שחור דומה לכחול". עי' רש"י ב"ב ד ע"א ד"ה "כוחלא" דפי' שיש צבוע כעין כחול ולא כתב "שחור". ואולי משום דאיתא התם לקמן "אמרו ליה רבנן שבקיה דהכי שפיר טפי דמחזי כי אדוותא דימא".

דף יב ע"א רש"י ד"ה "בשוטיתא דאסא". עי' גם כתובות יז ע"א רש"י ד"ה "בשוטיתיה".

דף כו ע"א בגמ' "אמר קרא שדות בכסף יקנו". הוזכר לעיל ב ע"ב.

שם בגמ' "אלא מהכא ואקח את ספר המקנה". הוזכר לעיל ט ע"א.

שם בגמ' "וכי תמכרו וכו', דבר הנקנה מיד ליד". הוזכר לעיל כ ע"א.

דף כז ע"א רש"י ד"ה "שטר אין פודין וכו'". הני קראי דמייתי הוזכרו לעיל יא ע"ב.

דף כט ע"א רש"י ד"ה "כאילו מלמדו ליסטות וכו'". דמי להא דאיתא גבי בן סורר ומורה, סנהדרין עב ע"א, "שסוף מגמר נכסי אביו ומבקש למודו ואינו מוצא, ויוצא לפרשת דרכים ומלסטם את הבריות".

דף לו ע"א רש"י ד"ה "מאי כולי האי – שמיהרת לצאת בלא עטיפה ההוגנת לך". נלע"ד דדוקא כתב "ההוגנת לך", משום דאמרינן לעיל ח ע"א "לא אמרינן אלא כגון רב כהנא דגברא רבה הוא ומיבעי סודרא ארישיה וכו'", דלגי' זו משמע דרק "גברא רבה" היה מקפיד לא ללכת בגילוי הראש (ועי' שם בהגהות הגר"א שהביא י"ג דמ"ש "גברא רבה הוא" לא לענין גילוי הראש אלא לענין דידע למחול, וכ"ה גי' הרמב"ם, ולשיטתם אפשר דכו"ע הוה מקפדי לכסות ראשם).

דף כ ע"ב בגמ' "אמר רב יוסף דרשינהו ר"נ להני קראי כסיני". עי' ערכין כט ע"ב.

דף כא ע"א רש"י ד"ה "ועבד עברי – הנמכר לישראל וכו'". עי' לעיל טו ע"ב רש"י ד"ה "ומה מי שאינו נגאל באלה".

דף כב ע"ב רש"י ד"ה "חומר – צרור וכו' תלוי בצואר לתכשיט". דמיא להא דאיתא בשבת נז ע"ב "חומרתא דקטיפתא".

דף כג ע"ב רש"י ד"ה "ורבנן סברי וכו' – הואיל ובעלה זכאי במעשה ידיה ובמציאתה". נמצא בכתובות סה ע"ב, ע"ש.

דף כד ע"א רש"י ד"ה "דאייתי מבי נשא וכו' – וירושה הבאה לה לאחר מכן וכו'". נמצא בכתובות מו ע"ב במתני'.

דף כד ע"ב רש"י ד"ה "רבויה הוא וכו' – ורבה הכל". עי' לעיל כא ע"ב רש"י ד"ה "ריבווי ומיעוטי".

שם רש"י ד"ה "לכדתניא הושיט וכו'". חילוק זה דומה לחילוק בשבת עב ע"ב ובסנהדרין סב ע"ב בין שוגג בלא מתכוין דהוי שוגג מתעסק לרש"י, ובין שוגג גמור, ע"ש.

דף לח ע"ב רש"י ד"ה "בסוריא וכו' –
וקסבר כיבוש יחיד וכו'". ע"י גיטין ח
ע"ב רש"י ד"ה "כיבוש יחיד".

דף מ ע"ב רש"י ד"ה "גדול ת"ת
שקדם לחלה ארבעים שנה". ע"י לעיל
לז ע"ב רש"י ד"ה "מידי דהוה אחלה"
ובמש"כ שם.

שם רש"י ד"ה "ופסול לעדות דכיון
דאינו מן הישוב אין מקפיד וכו'".
דמיא לה"ד בסנהדרין כד ע"ב דמשחק
בקוביא פסול לעדות, ואלבא דרב
ששת דטעם הפסול הוא משום "שאין
עסוקין בישובו של עולם", ע"ש.

דף מא ע"א בגמ' "עד שתגדל וכו'".
ע"י כתובות נז ע"ב רש"י ד"ה "אבל
פוסקין וכו'".

דף מא ע"ב רש"י ד"ה "רוב מעשיהם
וכו' שהם שלוחים". ע"י לעיל כג ע"ב,
יומא יט ע"א, נדרים לה ע"ב.

דף מב ע"ב רש"י ד"ה "ה"ג והא
דאמרן יתר על שתות וכו'". ק"ל למה
הוצרך לומר דלא ס"ל לרבא הא דאר"נ
לעיל הלכה כדברי חכמים, הא לעיל
ד"ה "שום הדיינים" פי' דאיירי ששמו
נכסיו שלא בפניו או שלא מדעתו,
ואילו כאן פי' דאיירי שקבלו עליהם
להיות שום הדיינים – חלוקתם, וא"כ
אפשר דגם רבא ס"ל דשלא בפניו
ושלא מדעתו פסקינן כחכמים וכדר"נ?
ואולי משום דכתב סתם "הלכה כדברי

דף ל ע"ב רש"י ד"ה "כן בני הנעורים
– תלמידיו של אדם הקרויים בניו
וכו'". ע"י גם סנהדרין יט ע"ב.

דף ל ע"ב רש"י ד"ה "נעשו אויבים –
מתוך שמקשין וכו'". כדאיתא
בסנהדרין כד ע"א "חובלים אלו ת"ח
שבבבל שמחבלים זל"ז בהלכה וכו',
שמרורים זל"ז בהלכה".

דף לב ע"ב בגמ' "אמר רבא אין,
תורתו דיליה היא וכו'". וברש"י ד"ה
"ובתורתו יהגה". ע"י גם סנהדרין יט
ע"א תוד"ה "ינאי המלך עמוד על
רגליך".

דף לג ע"א בגמ' "מי לא עסקינן דקא
נקיב מרגניתא". נ"ב, איתא נמי
בכתובות מ ע"א "יאמרו עבד נוקב
מרגליות שלושים יום" (א"ה: וכן ב"מ יב
ע"ב, ערכין יד ע"ב).

שם בגמ' "שני שלישי שלישי". נ"ב,
כע"ז מצאנו בכתובות סד ע"ב "חצי
חצי חציה".

דף לג ע"ב בגמ' "זאת אומרת רכוב
כמהלך דמי ש"מ". ע"י ב"מ ט ע"ב
תוד"ה "ספינא מינח נייחא".

דף לז ע"א רש"י ד"ה "מידי דהוה
אחלה". ע"י כתובות כה ע"א רש"י ד"ה
"נתחייבו בחלה".

דף מז ע"ב בגמ' "ותסברא הא מתרצתא, הא משבשתא היא". כע"ז איתא בשבת קכא ע"ב ובפסחים צט ע"ב.

דף מח ע"א רש"י ד"ה "אינה מקודשת וכו' – אף הויה בעינן דעת מקנה, והיא האשה שמקנה את עצמה לבעל בשטר זה". ע"י גם לעיל ט ע"ב רש"י ד"ה "אף כאן דעת מקנה" ובמש"כ שם.

דף מט ע"ב רש"י ד"ה "דכתיב אחות לנו קטנה – אבל בכל זכתה ללמד כדכתיב בעזרא וכו'". ע"י סנהדרין כא ע"ב.

דף נ ע"א רש"י ד"ה "לא ניחא ליה דניבזי". וכ"ה ברש"י בכתובות פא ע"ב ד"ה "אלא דר' אבא".

דף נא ע"ב רש"י ד"ה "סיפא איצטריכא ליה – ולא גזרו על אחות חלוצה משחלצה וכו'". לעיל מה ע"א.

דף נב ע"ב רש"י ד"ה "אבל רישא אגודה וכו'. כ"כ לעיל מה ע"ב ד"ה "ברישא".

שם רש"י ד"ה "בה' לרבות קדשים קלים – אע"ג דאין נשבעין על הקדשים וכו'". נמצא בשבועות מב ע"ב.

דף נג ע"א רש"י ד"ה "נמנו וגמרו וכו'". דמי לה"ד בשבת יג ע"ב "נמנו

חכמים" ולא חלק, משמע דס"ל דאפילו קבלו, המכר בטל. והראיה, שבדף מב ע"ב איירי הך ברייתא דשום הדיינים ב"קבלו", ובכל זאת חולקים חכמים ורשב"ג, א"כ כאשר פסק ר"נ כחכמים איירי גם בקבלו.

דף מג ע"ב רש"י ד"ה "והשתא דתקון רבנן שבועת היסת וכו' – דאע"ג דחשידי אממונא לא חשידי אשבועתא". ע"ע ב"מ ה ע"ב.

שם רש"י ד"ה "היא ואביה – ואיתקש יציאה להווייה". לעיל ה ע"א, שם מא ע"א.

דף מד ע"ב רש"י ד"ה "אינו גט עד שיגיע גט לידיה – דאין שליחות לקטן". לעיל מב ע"א.

דף מה ע"ב רש"י ד"ה "שמא נתרצה הבן וכו', דטב למיתב טן דו וכו'". לעיל ז ע"א, שם מא ע"א.

דף מו ע"א בגמ' "מעשה יתומה בחיי האב". ע"י כתובות עג ע"ב.

דף מז ע"ב רש"י ד"ה "חמשת רבעים קמח". ע"י גם שבת טו ע"א בגמ' וברש"י שם, וכן פסחים מח ע"ב רש"י ד"ה "חמשת רבעים".

שם רש"י ד"ה "כהן מיצת ציית דכהנים זריזים וכשרים הם וכו'". ע"י פסחים סה ע"א ושבת כ ע"א.

דף נח ע"ב רש"י ד"ה "ה"ד לא דכו"ע טובת הנאה אינה ממון וכו' – מדקנסינהו עזרא ללויים". ע"י בזה ביבמות פו ע"ב.

שם רש"י ד"ה "קנסוהו לגנב וכו' – ונמצא חוטא נשכר". כדאיתא בכתובות יא ע"א "התם קנסא היינו טעמא שלא יהא חוטא נשכר". ועי"ש בגיליון הש"ס.

שם בגמ' "דלא איבעי ליה לשהוייה לטיבליה" כדמצינו פסחים ט ע"א "חזקה על חבר שאין מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן". וכן מוכח מעובדא דרבן גמליאל וזקנים, ב"מ יא ע"א וקידושין כו ע"ב, ולעיל שם ברש"י.

שם רש"י ד"ה "ליהנות וכו' – כשנותן האפר במים קרי קדושה". ע"י יומא מב ע"א רש"י ד"ה "לקידוש", ובמש"כ שם בעז"ה.

שם רש"י ד"ה "בת ישראל לכהן וכו' – וזכר פוסל בקידושין וכו'". ע"י סנהדרין נא ע"א.

דף נט ע"א רש"י ד"ה "ולא מסמנא מילתא וכו'". וקק"ל דלכאורה דמיא לה"ד בסנהדרין סו ע"א "אל תתחיל בי, שחרית הוא, ראש חודש הוא וכו'". עי"ש, והוא בכלל מנחש. ודו"ק.

דף ס ע"א רש"י ד"ה "דשוו נפשייהו כי שרגא דליבני וכו'". נ"ב, ע"י ב"ב ו

ורבו ב"ש על ב"ה", ושם טו ע"א "בו ביום נחלקו ולמחר הושור". וכן ע"י כתובות עח ע"ב "רבותינו חזרו ונמנו".

שם רש"י ד"ה "אשרו חמוץ". ע"י סנהדרין לב ע"א.

דף נד ע"א רש"י ד"ה "והיא חומת העיר וכו' – שיהיו זריזים מליהנות מן החומה לישיב בצלה". נ"ב, ע"י פסחים כו ע"א.

דף נד ע"ב בגמ' "אמאי משתכר בסלע ונתן את הכסף וקם לו וכו'". ע"י לעיל כט ע"א.

דף נה ע"א בגמ' "וקדושת הגוף מי מתחלל". ע"י נדרים כט ע"א.

דף נה ע"ב רש"י ד"ה "שלא בזמנו שלמים הוא". ע"י פסחים צו ע"ב.

דף נו ע"ב רש"י ד"ה "מנין שלא יהנה ממנו וכו' – כגון קליפי אגוזים וכו'". ע"י שבת עט ע"א רש"י ד"ה "קליפי אגוזין".

שם בגמ' וברש"י ד"ה "לחצי כופר". ע"י גם כתובות מא ע"א רש"י ד"ה "שייר חצי כופר".

דף נז ע"ב רש"י ד"ה "רובע ונרבע בעדים". ע"י סנהדרין טו ע"א, שם נד ע"א.

דף סז ע"ב רש"י ד"ה "מה להנך וכו'
— שאפי' גירש אשתו וכו'". ע"י לעיל
סה ע"א רש"י ד"ה "ומותר בקרובות
קטנה וכו'", ובמש"ש.

שם רש"י ד"ה "לאיש אחר וכו' —
והיתה לשון קידושין הוא וכו'".
כדלעיל ה ע"א.

דף סט ע"א "מתני' ר' טרפון וכו'".
נ"ב, הובא נמי בתוס' ב"ב יג ע"א ד"ה
"כופין".

שם רש"י ד"ה "עבד כנעני אין לו
חייס". ע"י סנהדרין עד ע"ב תוד"ה
"והא אסתר וכו'".

דף ע ע"א בגמ' "אמרו רגיל וכו'
אכריז עליה דעבדא הוא". דמי לה"ד
פסחים ג ע"ב במעשה דהאי כהן דאמר
"כזב לטאה" ע"ש.

דף ע ע"ב רש"י ד"ה "שותא דמר לא
ידענא". ובגהש"ס כ' "ע"י רש"י סוכה
וכו' " ("שותא דינוקא"). נ"ב, ע"י גם
פסחים סב ע"ב ובהגהות הב"ח שם
"ביומא דשותא".

דף עא ע"א בגמ' "רבא סבר
למידרשיה בפירקא וכו'". דמי לה"ד
בנדרים כג ע"ב "רב הונא בר חיננא
סבר למידרשיה בפירקא וכו'", ע"ש.

ע"א תוד"ה "ומודה ר' הונא", בפירוש
אפריזא.

דף סב ע"ב בגמ' "דאמר קרא הלכוף
כאגמון ראשו", וברש"י ד"ה
"דבוצלנא וכו' — ויש בו כדי לכוף
וכו'". ע"י גם רש"י סוכה לא ע"ב ד"ה
"כפוף".

דף סג ע"א בגמ' "מאי ע"מ שירצה
אבא". ע"י כתובות עג ע"ב בגמ' "הריני
בועליך על מנת וכו'".

דף סג ע"ב בגמ' "ש"מ לדר' ינאי
דחקינן ומוקמינן וכו'". נ"ב, דמי לה"ד
בכתובות נז ע"א "הא קמ"ל דפליגי
תרי וכו'".

שם בגמ' "כי הימניה רחמנא לאב,
לאיסורא וכו'". ע"י כתובות סב ע"א
בגמ' "א"ר אסי וכו'".

שם רש"י ד"ה "בן תשע שנים וכו'".
ע"י סנהדרין נה ע"ב.

שם רש"י ד"ה "בן י"ג ובת י"ג וכו'".
ע"י נדה מה ע"ב.

דף סה ע"א רש"י ד"ה "ומותר
בקרובות קטנה וכו' — דאי בעי גט
וכו'". כדלעיל מה ע"א.

דף סז ע"א רש"י ד"ה "שורך נרבע".
ע"י סנהדרין יו"ד ע"א רש"י ד"ה "הדר
פשטה".

דף עא ע"ב בגמ' "עד אקרא תולבבני". איתא נמי האי דוכתא בכתובות קיב ע"א.

דף עב ע"א רש"י ד"ה "חברין". עי' גיטין יז ע"א תוד"ה "הא מקמי דאתו חברי לבבל".

שם רש"י ד"ה "דאקפי וכו'". עי' יומא נ ע"ב רש"י ד"ה "או דילמא בקופיא", ושבת כא ע"א רש"י ד"ה "לא להקפות".

דף עג ע"א רש"י ד"ה "א"א בבעלה תולה". עי' כתובות עה ע"א רש"י ד"ה "וכולן מזנות ותולות בבעליהן".

דף עג ע"ב בגמ' "תלי בדיקלי, תלי חומרי וכו'". עי' יומא פד ע"ב רש"י ד"ה "אבל לייחסו".

דף עג ע"ב רש"י ד"ה "פירא דסופלי". עי' ביצה כא ע"ב רש"י ד"ה "הני סופלי".

דף עד ע"ב רש"י ד"ה "הכי קאמר וכו', ואפי' פחותה מבת שלש וכו'". כדלעיל יו"ד ע"א רש"י ד"ה "מתקדשין בביאה".

שם רש"י ד"ה "בן ט' שנים ויום אחד וכו' – דבכי האי זימנא וכו'". כדאיתא בסנהדרין נה ע"ב וש"נ.

דף עה ע"ב רש"י ד"ה "מיפסיל בביאה מבעיא וכו' – דומיא דאשת אב וכו'". כדלעיל סח ע"ב רש"י ד"ה "לימא קסבר".

שם רש"י ד"ה "מן הקוצים וכו' – לא מוקצין מן העם לפסול", ובהמשך הגמ' "א"ר יוחנן מן הבחורים שבעם", ושם בס"א "מן הקצינים שבעם". עי' רש"י עה"ת במדבר יא, א ד"ה "בקצה המחנה".

דף עו ע"ב רש"י ד"ה "ששם היו יושבים וכו'". עי' גם יומא יט ע"א ובמש"ש.

דף עז ע"א רש"י ד"ה "מה להלן וכו', דכתיב בני אהרן ולא בנות אהרן". האי מייעוטא אידכר לעיל לו ע"א.

שם רש"י ד"ה "איסור כהונה שאני". הוזכר לעיל כא ע"ב וש"נ.

דף עט ע"א במתני' "ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס". הוזכר לעיל במתני' סג ע"ב.

שם בגמ' "דתנן מקוה שנמדד וכו'". עי' לעיל סו ע"ב במח' ר"ט ור"ע.

דף פ ע"א בגמ' "לא שנו אלא בקדשי הגבול". הוזכרו לעיל סט ע"ב.

שם רש"י ד"ה "ונשרפין זה על זה וכו' – דבתו בשריפה", כדאיתא בסנהדרין עה ע"א, ע"ש.

שם בגמ' וברש"י "רבא דייר קנה". דמי לה"ד בששבת קי ע"א לפי גי' הערוך "וליתי שחפי דקניא ולישדי התם וכו'". ע"ש וברש"י ד"ה "שחפי".

דף פא ע"ב רש"י ד"ה "זה וזה". עי' גם לעיל עט ע"א רש"י ד"ה "אי נימא בתוך ששה".

דף פב ע"א במתני' "כל שעסקיו עם הנשים וכו'", ורש"י ד"ה "לא יתיחד וכו'". עי' לעיל מ ע"א בעובדא דרב כהנא.

שם רש"י ד"ה "ועינו צרה" וד"ה "ועל שפיכות דמים". ע"ע שבת קכט ע"א.

שם בגמ' "ואוכל הרבה ומוציא קמעא". איתא נמי בפסחים קיג ע"ב לגבי הסוס.

דף פ ע"ב רש"י ד"ה "כל שלושים יום וכו'". עי' כתובות כ ע"ב בגמ' שם "טפי דברא איניש בהדה ולבית הקברות אזלא".

דף פא ע"א בגמ' "לא הוה מברא נקט מצרא וכו', ורש"י ד"ה "מצרא". עי' כתובות קיב ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "נקט במצרא".

שם בגמ' "נפל נהורא באיסומא וכו'". דמי לה"ד בכתובות סה ע"א "נפל נהורא כבי דינא", ע"ש.

שם רש"י ד"ה "אפשח". עי' גם פירוש אחר בביצה לג ע"ב רש"י ד"ה "הוה מפשח".

שם בגמ' "נפק מיניה כי עמודא דנורא". דמי לה"ד בסנהדרין סד ע"א "נפל כגוריא דנורא", ע"ש.

מסכת חולין

דף ד ע"א רש"י ד"ה "שאינ בקיאינ וכו' – בין שיאור לסידוק וכו'". עי' פסחים מח ע"ב.

דף ד ע"ב רש"י ד"ה "סתם יינם הוא וכו' – דמי"ח דבר דתלמידי שמאי והלל הוא". עי' שבת יג ע"ב ושם יז ע"ב.

שם רש"י ד"ה "אלא מומר וכו' – דיצרא דע"ז תקיף עליהו". עי' סנהדרין סג ע"ב-סד ע"א.

דף ב ע"ב בגמ' "מביא סכין ארוכה וכו'". עי' גם יומא לא ע"א, בפסחים עט ע"א תוד"ה "בטומאת הגוף".

שם רש"י ד"ה "בזרים וכו' – מקבלה ואילך מצות כהונה וכו'". עי' יומא כז ע"א, פסחים סד ע"ב וש"נ.

דף ג ע"א רש"י ד"ה "ואפי' כותי – דמצוה שהחזיקו בה היא וכו'". עי' גיטין י ע"א והובא גם להלן ד ע"א.

דף ה ע"ב רש"י ד"ה "דוחקא דסכינא – דקי"ל בשל תורה הלך אחר המחמיר". עי' לקמן כ ע"ב רש"י ד"ה "ההוא", ובמש"כ שם.

דף ט ע"א בגמ' "כל טבח שאינו יודע הלכות שחיטה וכו'". עי' לעיל ג ע"ב תוד"ה "ואע"פ שאין מומחין".

דף י ע"ב רש"י ד"ה "ויצא הכהן וכו' – ביצר ליה שיעוריה מכגריס". עי' סנהדרין עא ע"א.

דף יא ע"א רש"י ד"ה "קטן וקטנה וכו'". עי' לעיל ו ע"א רש"י ד"ה "מצאו להן" בשיטת ר"מ בהאי פלוגתא.

דף יא ע"ב בגמ' "וניחוש שמא במקום סיף נקב". עי' מכות ז ע"א ובתוד"ה "דלמא במקום סיף".

שם רש"י ד"ה "וכי תימא משום איבוד נשמה וכו' – והצילו העדה". עי' ר"ה כו ע"א, כתובות כא ע"ב תוד"ה "הנח לעדות החודש דאורייתא".

דף יב ע"א רש"י ד"ה "פסח וכו' – מלמד שהכפרה תלויה אף באכילה". עי' פסחים נט ע"ב ויומא סח ע"ב, וש"נ.

דף יג ע"ב רש"י ד"ה "מין – זה האדוק בע"ז". עי' סנהדרין סג ע"ב.

דף ה ע"ב רש"י ד"ה "אימא נקבל מיניה שלא יהא חוטא נשכר". עי' כתובות יא ע"א ויבמות צב ע"ב וש"נ.

דף ו ע"א רש"י ד"ה "התם כדקתני טעמא וכו' – שלא יהא חבר זה נותן לפניה מכשול". עי' גם עירובין לב ע"ב.

דף ז ע"א רש"י ד"ה "דבמצוה עסיק דכתיב ושמרתם את המצות וכו'". עי' פסחים מ ע"א.

שם בגמ' בעובדא דחמורו דר' פנחס בן אייר. עי' גם שבת קיב ע"ב.

דף ז ע"ב רש"י ד"ה "כשפים – נוטריקון וכו'". בענין "נוטריקון" עי' שבת קה ע"א.

דף ח ע"א רש"י ד"ה "בגפת וכו' – פסולת של זיתים". עי' שבת מז ע"ב רש"י ד"ה "גפת".

שם רש"י ד"ה "רמץ". עי' גם שבת לד ע"ב רש"י ד"ה "ברמץ".

שם בגמ' "בחמי טבריא ובכל דבר שלא בא מחמת האור". ואתיא כרבנן דר' יוסי שבת לט ע"א.

שם בגמ' "דברזיה מיברז". עי' גם סנהדרין כז ע"ב, שם נב ע"ב, שבת קמו ע"א.

דף יז ע"ב רש"י ד"ה "משני רוחות וכו' – אוגרת לשון אסיפה וכו'". ע"י סנהדרין ז ע"א "לא תגורו לישנא דכנושי הוא".

שם רש"י ד"ה "מרוח אחת וכו' – ולשון סכסוך וכו'". ע"י ב"ק ו ע"א רש"י ד"ה "לא תויי ליחכה נירו".

דף יח ע"א בגמ' "ממסמס ליה בפרתא". ע"י לעיל ד ע"א בפ"י "ממסמס".

שם רש"י ד"ה "ריב"י אומר וכו' – ואידך כי שחיט מחתך בשר בעלמא הוא". נאמר גם בענין מילה של ספק בן שבעה ספק בן שמונה בשבת קלו ע"א.

דף כ ע"ב רש"י ד"ה "מלק וכו' – כגון תחב לו חבירו בבית בליעתו וכו'". ע"י כתובות ל ע"ב.

דף כא ע"א רש"י ד"ה "גיסטרא – כל דבר החלוק לשניים קרי גיסטרא". ע"י סנהדרין נב ע"ב רש"י "גיסטרא".

דף כב ע"א רש"י ד"ה "ואי משום ומלק והקטיר וכו' – מליקת עולת העוף דלמעלה מחוט הסיקרא וכו' על קיר המזבח וכו'". ע"י סנהדרין ד ע"ב רש"י ד"ה "נאמרו דמים" ושם ד"ה "שנתנו במתנה אחת כפר".

דף יד ע"א רש"י ד"ה "הכא וכו' ומוקצה אסורה מדרבנן". ע"י גם ביצה ב ע"ב וספחים מז ע"ב.

שם רש"י ד"ה "ומיחל וכו' – אמרי' הוברר הדבר שזו היא התרומה וכו'". ע"ע ר"ן ר"פ השותפין, נדרים מה ע"ב.

דף יד ע"ב רש"י ד"ה "אבל לא ישן וכו' – מוקתה מחמת אבר מן החי וכו'". ע"י לעיל ט ע"א "בהמה בחייה בחזקת וכו'".

דף טו ע"א רש"י ד"ה "הדולק בשבת וכו' – נאסר גם הוא לטלטל וכו'". ע"י שבת מז ע"א "הנח לנר שמן ופתילה הואיל ונעשו בסיס לדבר האסור".

דף טז ע"ב בגמ' "רבה בר רב הונא מחתך בה עופא דרכיך". ע"י שו"ע או"ח סי' שח סעי' לא מש"כ שם במג"א, דדווקא בבשר אווזא דרכיך. וע"י לבושי שרד שם, ובגמ' שבת קכח ע"א "שאני בר אווזא".

דף יז ע"א רש"י ד"ה "שהכניסו ישראל וכו' – ודרוש וקבל שכר הוא וכו' ואע"פ שכבר עבר". ע"י סנהדרין נא ע"ב ובתוד"ה "הלכתא למשיחא". וע"ע סנהדרין טו ע"ב תוד"ה "שור סיני בכמה", וע"י שם למציין בגיליון, שציין לתוס' בחגיגה ו ע"ב ד"ה "מאי נפקא מינה".

שם רש"י ד"ה "להטיח בטונס וכו' – דג הוא וכו' ואטונס". ע"י גם שבת לט ע"א רש"י ד"ה "חוך מדג מלוח".

שם רש"י ד"ה "ואפי' מלא חרדל וכו', ועוד אין אוכל מטמא אוכל". ע"י פסחים יד ע"א.

דף כה ע"ב בגמ' "הואיל ויכול לתקן ע"י האור". ע"י גם ב"מ פט ע"א רש"י ד"ה "שיהבהב באור".

דף כו ע"א רש"י ד"ה "דלמא אי שבקיה היכא דליתיה קמן ניזיל בתר רובא". ע"י לעיל יא ע"א, ושם יב ע"א רש"י ד"ה "פסח".

דף כו ע"ב רש"י ד"ה "קפיי". ע"י יומא נ ע"ב רש"י ד"ה "או דילמא בקופיא", ושבת כא ע"א רש"י ד"ה "לא להקפות".

שם רש"י ד"ה "ולית הלכתא כוותיה שהרי למנות סדר הבדלות הוא בא וכו'". ע"י פסחים קד ע"א.

דף כז ע"א רש"י ד"ה "דלא לשוויה גיסטרא" (קמא). ע"י לעיל כא ע"א רש"י ד"ה "גיסטרא" ובמש"כ שם.

שם בא"ד "ודרסה קרי גיסטרא וכו'". ע"י גם לעיל ט ע"א רש"י ד"ה "שהיה".

דף כג ע"ב רש"י ד"ה "שיאור". ע"י לעיל ד ע"א רש"י ד"ה "שאין בקיאין", ובמש"כ שם.

שם רש"י "תודה טעונה מ' חלות וכו'". ע"י מנחות עו ע"ב, נדרים יב ע"ב.

דף כד ע"א רש"י ד"ה "וערפו העגלה – שנה עליו הכתוב לעכב". ע"י לעיל יג ע"א רש"י ד"ה "לרצונכם תזבחוהו".

שם רש"י ד"ה "ירושלים וכו' – היתר לבמות כל ימי נוב וגבעון". ע"י פסחים לח ע"ב רש"י ד"ה "זאת אומרת".

דף כה ע"א רש"י ד"ה "ואפי' מלא חרדל וכו' – שהרי אין כביצה בכל אחד". ובשיטמ"ק פי' ואין פחות מכביצה מטמא. ע"י פסחים לג ע"ב בגמ' וברש"י ד"ה "בכביצה נמי", ובד"ה "פחות מכביצה". וע"י לקמן לד ע"א.

שם רש"י ד"ה "הא יש וכו' – שמצומדת מגופתו וכו'". ע"י סנהדרין סד ע"א רש"י ד"ה "הנצמדים לבעל פעור".

שם רש"י ד"ה "גולמי". ע"י גם שבת קכג ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "בגולמי".

שם רש"י ד"ה "טהורין דאיתקש לשק וכו'". ע"י שבת פג ע"ב וש"נ.

דף לד ע"א בגמ' "ואילו האוכלה מטמא בגדים אבית בליעה". נמצא לעיל כ ע"ב רש"י ד"ה "מלק", וכן כז ע"ב ד"ה "עוף".

שם בגמ' "דאילו מאכל בכביצה". עי' לעיל כה ע"א רש"י ד"ה "ואפי' מלא חרדל" ובמש"כ שם.

דף לה ע"ב רש"י ד"ה "דפסולי המוקדשין וכו' – מוקמינן לה בספרי". עי' גם לעיל כח ע"א רש"י ד"ה "מה פסולי וכו'".

דף לו ע"א רש"י ד"ה "פרט לדם קילוח וכו' – אבל דם קילוח לא הוי דם הנפש". עי' לעיל כז ע"א רש"י ד"ה "דם הנפש" ובמש"כ שם.

שם רש"י ד"ה "הואיל ואסירי בגיזה ועבודה וכו' – דכתיב תזבח וכו'". עי' גם ב"ק י ע"א רש"י ד"ה "שור פסולי המוקדשין".

דף לט ע"א רש"י ד"ה "שחטה לשמה וכו' – דכל שאר הזבחין כשרין וכו'". משנה ריש זבחים ב ע"א.

דף לט ע"ב רש"י ד"ה "רצה לשחק בה וכו' – קי"ל הלכה כר"ש שזורי וכו'". עי' כתובות נה ע"א רש"י ד"ה "במסוכן".

שם בגמ' "אמר רבה וכו' במווח וכו' שתק ולבסוף צווח וכו'". דמי לה"ד בב"מ ו ע"א ע"ש.

שם רש"י ד"ה "דם הנפש וכו' – דם שהנפש יוצאת בו". עי' פסחים טז ע"ב ושם ברש"י ד"ה "דם התמצית".

דף כז ע"ב רש"י ד"ה "עוף אינו מטמא" ורש"י ד"ה "בהמה אינה מטמאה". עי' לעיל כ ע"ב רש"י ד"ה "מלק".

דף כט ע"א רש"י ד"ה "תזבח וכו' – ויש אם למסורת וכו'". עי' סנהדרין ד ע"א.

דף כט ע"ב רש"י "עולת העוף למעלה מחוט הסקרא וכו'". עי' לעיל כב ע"ב רש"י ד"ה "ואי משום ומלק", ובמש"כ שם.

שם רש"י ד"ה "בהזאתה וכו' – כנגד פתח של היכל וכו'". עי' יומא טז ע"א בגמ', ושם ב ע"א רש"י ד"ה "וכתיב".

דף לא ע"ב רש"י "וכלים דומיא דאדם וכו', דהניצוק והקטפרס אינו חיבור וכו'". עי' גיטין טז ע"א וש"נ.

שם רש"י ד"ה "ופירות הרי הן בכי יותן וכו' – והו"ל משקה שסופו לרצון וכו'". עי' לעיל טז ע"א רש"י ד"ה "לענין הכשר".

דף לב ע"ב רש"י ד"ה "ומשנה וכו' – אין סדר למשנה". עי' ריש ב"מ ב ע"א תוד"ה "שנים אוחזין".

שם בגמ' "חיוי ברייתא". עי' גם ב"ק ג ע"א תוד"ה "איצטריך".

דף מד ע"ב רש"י ד"ה "שרי בוכרא וכו' – בכור נוהג בזה"ז וכו'". עי' ב"ק יב ע"ב ורש"י שם ד"ה "תם חי" וש"נ.

שם רש"י ד"ה "רב חסדא וכו' – בכור נמכר באומד וכו'". עי' גם ב"ק יג ע"א רש"י ד"ה "בבכור".

דף מז ע"ב רש"י ד"ה "המתיני לו – דאין לך דבר העומד בפני פיקוח נפש וכו'". עי' סנהדרין עד ע"א וש"נ.

דף מח ע"ב רש"י ד"ה "אי קופיא לגיו וכו' – וחודה שקורין פונט"ה". נמצא גם בשבת קכג ע"א, רש"י ד"ה "עוקצה".

דף מט ע"ב רש"י ד"ה "תותב היא וכו'". עי' גם כתובות סז ע"א רש"י ד"ה "תותבי דבי מיכסי".

דף נ ע"א רש"י ד"ה "מחסם – לשון לא תחסום". עי' גם שבת קמז ע"א רש"י ד"ה "הו הקא מחסם".

דף נא ע"ב רש"י ד"ה "קל גניחותיה". עי' גם כתובות ס ע"א רש"י ד"ה "גונח".

דף נב ע"א רש"י ד"ה "כתב בה"ג וכו' כי היכי דנימטיה שיבא מכשוריי". עי' סנהדרין ז ע"ב בעובדא דרב אשי.

שם רש"י ד"ה "חולין וכו' – בשחיטה וזריקה וכו'". עי' גם שם בסנהדרין ס ע"א וברש"י ד"ה "ולחשוב נמי זורק".

דף נו ע"א רש"י ד"ה "דאמר לשום הר – הר אינו נעשה עבודת כוכבים וכו'". עי' לעיל טז ע"א.

שם רש"י ד"ה "שלש חטאות וכו' – ששלשתן בכרת". עי' משנה ריש כריתות ב ע"א וברש"י שם ד"ה "על שגגתו חטאת".

שם בא"ד "ומשום מקלקל לא מפטר". עי' שבת קה ע"ב.

דף נז ע"ב רש"י ד"ה "מחתך בעפר הוא וכו' – ולענין שבת דחיוביה בחבורה בעלמא או בנטילת נשמה" (ועי' שיטמ"ק). עי' שבת עה ע"א, שם קז ע"א וע"ב.

שם רש"י ד"ה "הכא בחטאת העוף עסקינן וכו' – דהשוחט וכו' פטור וכו'". עי' לעיל כט ע"ב רש"י ד"ה "מר לא אמר הני".

דף נח ע"ב רש"י ד"ה "הואיל והפרשתו כל השנה וכו' – וקשחית פסח וכו'". עי' לעיל ל ע"א רש"י ד"ה "חייב", וד"ה "הא סתמא".

דף נט ע"ב רש"י ד"ה "ה"ג אלא התם הלכתא גמירי וכו'". עי' גם לעיל ט ע"ב וברש"י ד"ה "הלכתא גמירי לה מסוטה".

דף סג ע"א רש"י ד"ה "גללא אבן גלל מן המרום". ע"י ב"ק ב ע"ב תוד"ה "כאשר יבער הגלל".

דף סה ע"א בגמ' "א"ר פפא הלכך בעינן רוב אורכו ורוב היקפו". ע"י שבת כ ע"א ובגהש"ס שם, וע"י לקמן עו ע"ב.

דף סה ע"ב בגמ' "צפורת הכרמים". ע"י שבת צ ע"ב.

דף סו ע"ב בגמ' "ואטונס". ע"י לעיל כה ע"א רש"י ד"ה "להטיח בטונס", ובמש"כ שם.

שם בגמ' "יגדיל תורה ויאדיר". ע"י ב"ק ב ע"א תוד"ה "ולא זוז", ושם ע"ב תוד"ה "להלכותיהן".

דף סז ע"א רש"י ד"ה "לשפי וכו' – לשון מוריק מכלי אל כלי". ע"י שבת קלט ע"ב ורש"י ד"ה "שאפי שיכרא".

שם בגמ' "בצבייתא". ע"י שבת קלט ע"ב בגמ' "לא ניהדק איניש צינייתא", בגי' הערוך "צבייתא".

דף סז ע"ב רש"י ד"ה מינס ניים וכו' ומשם לקנה ריאה". ע"י לעיל מט ע"א רש"י ד"ה "מורנא".

דף סח ע"ב רש"י ד"ה הכל היו וכו' בשעיר חטאת דר"ח ששרפוהו אהרן

דף נב ע"א בגמ' "לבעי מיניה חדא דפריש לן תרתי וכו'". דמי לה"ד בכתובות סט ע"א "תלה ליה רב וכו'".

דף נג ע"א רש"י ד"ה "שלמא שויא וכו' – נעשות תרבות וכו'". ע"י סנהדרין טו ע"ב רש"י ד"ה "יש להם תרבות", ובב"ק טו ע"ב, ושם טז ע"ב תוד"ה "ר"א".

דף נד ע"א בגמ' "ברם זכור אותו האיש לטוב". ע"י גם ב"ב כא ע"א.

דף נד ע"ב בגמ' "כד שלא תהא נמצא מכשילן לעתיד לבוא". ע"י גם יומא עז ע"ב.

דף נו ע"א רש"י ד"ה באחוזת עניים ולא נגע בו וכו'". ע"י גם סנהדרין סז ע"א רש"י ד"ה "ולא האוחז וכו'".

שם רש"י ד"ה "נהרא וכו' – וראה בני פומבדיתא וכו' בפניהם". ע"י פסלים נ ע"ב "דברים המותרים ואחרים נהגו וכו'", וש"נ.

דף נז ע"ב רש"י ד"ה "וטלה עליה וכו' צורפי נחושת". ע"י שבת מז ע"א רש"י ד"ה "טרסיים".

דף ס ע"א רש"י ד"ה "זלוחאי מרביצי הבית במים וכו'". ע"י גם שבת צה ע"א רש"י ד"ה "זילחא".

דף פא ע"ב בגמ' "הואיל והיתה לה שעת הכושר". ע"י לעיל עב ע"ב במשנה.

דף פג ע"א רש"י ד"ה "ביו"ט האחרון של חג וכו' – שרגל לעצמו הוא". ע"י סוכה מז ע"א.

דף פו ע"א רש"י ד"ה "מאי איריא וכו' – שבהמה זו בחזרה איסור אמה וכו'". ע"י לעיל ט ע"א.

שם רש"י ד"ה "שדרכו של תינוק לטפח – ידיו באשפות". ע"י גם שבת קכא ע"ב רש"י ד"ה "מפני קטן".

דף פו ע"ב בגמ' "האי או מיבעי ליה לחלק". נמצא גם לעיל עח ע"ב.

דף פז ע"ב רש"י ד"ה "שתמדו וכו' – כל משקה שתחילתו לרצון וכו'". ע"י לעיל טז ע"א רש"י ד"ה "לענין הכשר", ודף לא ע"ב רש"י ד"ה "ופירות הרי הן בכי יותן".

דף צב ע"א רש"י ד"ה "שרית עם אלקים וכו' – שסמוכים הם". ע"י סנהדרין יג ע"ב רש"י ד"ה "למידן דיני קנסות".

שם בגמ' "א"ר גמליאל עדיין צריכין אנו למודעי". ע"י גם ב"ב י ע"ב.

דף צג ע"א רש"י ד"ה "המסס ובית הכוסות וכו' – שהוא תותב קרום

ובניו וכו'". ע"י פסחים פב ע"א וזבחים קא ע"ב.

דף ע ע"א בגמ' "כרכו בסיב מהו". איתא בפסחים קטו ע"ב נמי כה"ג "כרכן בסיב". ע"ש רש"י ורשב"ם, וע"י יומא נח ע"א "סיב".

דף עא ע"א בגמ' "נהי דלא נחזיא בפניו, שלא בפניו מיחזיא חזיא ליה". ע"י כתובות ל ע"ב תוד"ה "לא צריכא".

דף עג ע"ב רש"י ד"ה "קמ"ל וכו' – שסופה לטמא טומאה חמורה אם אכלה". ע"י לעיל כז ע"ב רש"י ד"ה "עוף אינו מטמא" ובמש"כ שם.

דף עז ע"א בגמ' "שהייה תלתא ריגלי". ע"י לעיל מח ע"א במעשה דבני עסיא.

דף עט ע"א רש"י ד"ה "קמ"ל – דהא מבבל זרעיה". ע"י לעיל סט ע"א.

שם בגמ' "מהו דתימא אתי צד דסוס משתמש בצד חמור וכו'". ע"י ב"ב יג ע"א תוד"ה "כופין".

דף פ ע"ב בגמ' "דהא אי נחר וזריק". ע"י לעיל יז ע"א רש"י ד"ה "והנוחר".

דף פא ע"א בגמ' "והאמר רבא ואמרי לה כד"י". ע"י לעיל עג ע"א בהגהת רש"ל בשם הליכות עולם.

את התרומה וכו'". ע"י שבת יג ע"ב-יד ע"א.

דף קז ע"ב רש"י ד"ה "התירו מפה לאוכלי תרומה – דכהנים זריזין הן ולא נגעו". ע"י פסחים סה ע"א, שבת כ ע"א וש"נ.

דף קט ע"ב רש"י ד"ה "הא איסורא איכא – דחצי שיעור אסור מן התורה". ע"י לעיל צח ע"א רש"י ד"ה "לא תזלזל" ובמש"כ שם.

דף קיג ע"א רש"י ד"ה "פרט לעוף וכו' – ואע"ג דחיה בכלל בהמה וכו'". ע"י לעיל עא ע"א וש"נ.

דף קיד ע"א רש"י ד"ה "א"ה אחותו גדולה וכו' – ומחצי הדין שהרי אין להשיב עליו וכו'". ע"י גם ב"ק ה ע"ב, תוד"ה "כי שדית" בתחילת הדיבור.

דף קטז ע"ב רש"י ד"ה "אבל בהנאה לא וכו' – דכל קדשים שאינן ראויים לאכילה תעובר צורתן וכו'". ע"י פסחים פב ע"ב וש"נ.

דף קיז ע"א רש"י ד"ה "תרומת הדשן" וכו'. ע"י גם יומא כ ע"א רש"י ד"ה "תורמין את המזבח".

שם בגמ' "תרי מיעוטי כתיבי". כדלעיל קיג ע"ב, ע"ש.

ונקלף". ע"י לעיל מט ע"ב ברש"י ד"ה "תותב".

דף צח ע"א רש"י ד"ה "לא תזלזל בשיעורי דרבנן וכו' – דחצי שיעור אסור מן התורה". ע"י שבת עד ע"א רש"י ד"ה "וכי מותר לאפות".

דף צח ע"ב רש"י ד"ה "בהדי איל מבשל לה – דאין מקרא יוצא מידי פשוטו". ע"י שבת סג ע"א.

שם בגמ' "לרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל". ע"י גם לעיל פז ע"ב רש"י ד"ה "אין דם מבטל דם".

דף קג ע"א רש"י ד"ה "כגון שנטרפה לאחר מכאן וכו' – דאיסור מיתלא תליא וקאי וכו'". דמי לה"ד בנזיר טז ע"ב "מתלא תליא וקיימא וכו'", ע"ש.

שם רש"י ד"ה "כגון שתלש – כגון חתך רגלה מן הארכובה ולמעלה". ע"י לעיל עו ע"א.

דף קד ע"ב רש"י ד"ה "לכל כהן שירצה וכו' – משא"כ בחלת הארץ דכתיב וכו'". ע"י לקמן קל ע"ב ובסנהדרין צ ע"ב.

דף קה ע"א רש"י ד"ה "מצוה – לשמוע דברי חכמים". ע"י שבת כג ע"א ולקמן קו ע"א.

דף קו ע"א רש"י ד"ה "נטילת ידיים לחולין וכו' – שהידיים שניות ופוסלות

דף קלג ע"א רש"י ד"ה "הזאות וכו' – שחיטה לא קחשיב שאף זר כשר בה". ע"י יומא כז ע"א וש"נ.

דף קלג ע"א רש"י ד"ה "במכירי כהונה ולויה וכו'". ע"י גם גיטין ל ע"א רש"י ד"ה "במכרי כהונה".

שם בגמ' "עביד להו עגלא תילתא". ע"י סנהדרין סה ע"ב רש"י ד"ה "עגלא תילתא" (א"ה: וע"ע רש"י פסחים סח ע"ב ד"ה "תילתא").

דף קלה ע"ב בגמ' "לא נכתוב רחמנא לא וי"ו ולא ראשית". ע"י גם ב"ק סה ע"ב כעין זה.

שם רש"י ד"ה "כדי עריסותיכם וכו' – והחשבון עולה לה' לוגין צפוריים וכו'". ע"י שבת טו ע"א רש"י ד"ה "קב ומחצה", וע"י פסחים מח ע"ב רש"י ד"ה "חמשת רבעים" (א"ה: וע"י קידושין מו ע"ב רש"י ד"ה "חמשת רבעים").

דף קלח ע"א בגמ' "שיעורה כמוציא רימונים", וברש"י ד"ה "תפרה". ע"י שבת צה ע"ב-צו ע"א וברש"י שם ד"ה "הרי הוא ככלי".

דף קלח ע"ב רש"י ד"ה "שקננהו בפרדס וכו' – ונעשו מדבריות". ע"י ביצה מ ע"א וש"נ.

דף קלט ע"א בגמ' "כל היכא דאיתיה בכי גזא דרחמנא איתא". ע"י גם ב"ק

דף קיז ע"ב רש"י ד"ה "השוחט בהמה טמאה וכו' – דבמיתה תליא מיתה לבני נח". לעיל לג ע"א.

דף קכא ע"א רש"י ד"ה "מיטמאין וכו' – עוף אין לנו טומאת מגע משום נבלה וכו'". ע"י לעיל עג ע"ב רש"י ד"ה "קמ"ל" ובמש"כ שם.

דף קכא ע"ב רש"י ד"ה "יפה יפה וכו' – לפי שכשהבהמה מוציאה נשמה וכו'". ע"י גם לעיל קיג ע"א רש"י ד"ה "ה"ז מכביד".

דף קכו ע"א רש"י ד"ה "ודקאמר תו וכו' – ושקוף מחותך בו וכו'". ע"י שבת ט ע"א רש"י ד"ה "באסקופת הבית".

דף קכז ע"א בגמ' "נרשאה נשקיק וכו'". ע"י גם כתובות פה ע"א רש"י ד"ה "פומבדיתאה רמאה".

שם רש"י ד"ה "וצריכין הכשר וכו' – דשמא ישחטנה ואין שחיטה עושה ניפול". ע"י לעיל עג ע"ב.

דף קכח ע"ב בגמ' וברש"י ד"ה "בזוית". ע"י גם סנהדרין עא ע"א בגמ' וברש"י ד"ה "בקרן זוית".

דף קלא ע"ב רש"י ד"ה "עבדים וכו' – וכל מקום דכתיב עונש, איש ואשה שוין". נמצא בקידושין לה ע"א וש"נ.

קכא ע"ב רש"י ד"ה "ומאן לימא לן וכו'", וש"נ.

דף קמא ע"ב רש"י ד"ה "משלחי רגל – אלמא שילוח ברגל הוא". ע"י ב"ק ב סע"ב.

שם רש"י ד"ה "מכת מרדות וכו' – ואין לה קצבה וכו'". ע"י כתובות פו ע"א-ע"ב.

סו ע"ב רש"י ד"ה "דגזל קרבן דחבריה".

דף קמא ע"א רש"י ד"ה "אהלו זו אשתו – שובו לכם לאהליכם וכו'". נמצא בשבת פז ע"א ושם ברש"י ד"ה "לאהליכם".

שם בגמ' "אר"ז כל מתניתא וכו' משבשתא היא", וברש"י שם ע"ב ד"ה "ר' חייא ור' אושעיא". ע"י גם שבת

מסכת בכורות

דף ט ע"ב בגמ' "נהי דא"א לצמצם, חציצה מיהא איכא". עוד בענין חציצה בפטר רחם, ע"י חולין ע"א.

שם בגמ' "והרי מעשר וכו' בכסף צוריי", וברש"י ד"ה "בכסף צוריי". ע"י קידושין יא ע"ב ולקמן נ ע"ב, וע"ע ב"מ מז ע"ב ומע"ש פ"א מ"ב.

שם רש"י ד"ה "עגלה ערופה וכו' – משום דכתיב שם, שם תהא קבורתה". ע"י כריתות ו ע"א וש"נ.

שם רש"י ד"ה "ושור הנסקל ששחטו לאחר שנגמר דינו וכו'". ע"י ב"ק מא ע"א וש"נ.

שם בגמ' "אוכל שאתה יכול להאכילו לאחרים וכו'". ע"י גם ב"ק עו ע"ב רש"י ד"ה "יש נותר מטמא".

דף ג ע"ב רש"י ד"ה "קודם שיצא וכו' דבכור ברחם תליא מילתא וכו'". ע"י גם חולין ע ע"א רש"י ד"ה "כרכו בסיב מהו".

דף ו ע"א בגמ' "פטר הפסיק הענין וכו', האי קדושת דמים והאי קדושת הגוף וכו'". כעין סוגיא זו איתא בחולין קלה סע"א-ע"ב.

שם בגמ' "אידי ואידי אין לה קרניים וכו' פרסותיה קלוטות". ע"י חולין עט ע"א מה בין בר חמרא לבר סוסיא.

דף ז ע"ב בגמ' "נפקא ליה מאת הגמל", וברש"י והיינו חלבו. ע"י כתובות ס ע"א.

דף ח ע"א בגמ' "בהמה דקה טהורה לחמשה חדשים וכו'". ע"י גם ב"ק עז ע"ב רש"י ד"ה "גבי גניבה".

דף טז ע"א רש"י ד"ה "לא תויי חלבו וכו' – כל שכן חלבו דמיא בעלמא הוא". ע"י לעיל ז סע"א.

דף יז ע"ב בגמ' "חוט של סיקרא חוגרו באמצע וכו'". ע"י גם סנהדרין ד ע"ב רש"י ד"ה "שנתנו במתנה אחת".

דף יח ע"א בגמ' "א"ר יוחנן הואיל וכהן בא עליו משני צדדים", וברש"י ד"ה "זובין ליה לישראל וכו' – בכור שמכרו כהן לישראל פטור מן המתנות וכו'". ע"י גם חולין קלב סע"א ושם ריש ע"ב.

דף יט ע"ב רש"י ד"ה "תשע חנויות וכו' – דכל דפריש מרובא פריש". ע"י גם סנהדרין עט ע"א, כתובות טו ע"א ויומא פד ע"ב.

דף כב ע"ב רש"י ד"ה "תירום וכו' – ותרומה טמאה אסורה באכילה". ע"י גם לעיל יב ע"ב רש"י ד"ה "חלה טמאה" וש"נ.

דף כח ע"א רש"י ד"ה "דוקין – טייל"א, כמו הנוטה כדוק שמים". נמצא ג"כ לעיל טז ע"א רש"י ד"ה "ואליבא דר"ע".

דף כח ע"ב בגמ' "דינא דגרמי וכו' – כגון שנשא ונתן ביד וכו'". ע"י ב"ב כב ע"ב תוד"ה "זאת אומרת".

דף י ע"א רש"י ד"ה "לדידיה נמי וכו' – ואי נחרו ולא שחטו". ע"י חולין יז ע"א רש"י ד"ה "והנוחר".

דף יב ע"ב רש"י ד"ה "חלה טמאה אין לה תקנה אלא שריפה – דהאוכל תרומה טמאה חייב מיתה". ע"י שבת כה ע"א וש"נ.

שם רש"י ד"ה "ובנזירות – סתם נזירות שלושים יום וכו'". ע"י נדרים ה ע"א וש"נ.

שם רש"י ד"ה "הערכין בשעתן וכו' – אפי' הכי לא יהיב אלא כשעה שהעריך". ע"י ערכין יח ע"א.

דף טו ע"א רש"י ד"ה "זו דברי ר' שמעון וכו' – קדשי מזבח היו בכלל וכו'". ע"י גם ב"ק עו ע"א רש"י ד"ה "כל העומד".

שם בגמ' "אילו לא נאמר דמו הייתי אומר וכו'", וברש"י ד"ה "אילו לא נאמר וכו' – ה"ק אפי' לא כתב קרא מצינא לאפוקי מהכא". ע"י ב"ק ג ע"א תוד"ה "איצטרין".

דף טו ע"ב רש"י ד"ה "כונסן לכיפה – לחדר, והם מתים ברעב". ע"ע סנהדרין פא ע"ב.

שם רש"י ד"ה "לא אלימי וכו' – אבל מדאורייתא עובר ירך אמו הוא וכו'". ע"י חולין נח ע"א וש"נ.

דף לג ע"ב בגמ' גזירה שמא יגדל מהם עדרים עדרים". לעיל טו ע"ב וש"נ.

דף לה ע"א בגמ' "דחיישינן לגומלין". עי' כתובות כד ע"א, ע"ז סא ע"ב.

דף לו ע"ב בגמ' "מאי טעמא אתיוה קמיה רבנן משום כבודו דחכם וכו'". דמי לה"ד בחולין יו"ד ע"ב "לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם".

דף לז ע"א בגמ' "שלשה מפרין את הנדר במקום שאין חכם". עי"ע נדרים ח ע"ב ר"ן ד"ה "ושמתא", ושם כג ע"א ר"ן ד"ה "והיתר נדרים", ושם עח ע"ב.

שם בגמ' "הכי אמר שמואל כסלע". עי' גם חולין נד ע"ב רש"י ד"ה "כסלע – כיתר מסלע".

שם בגמ' "מאור שלא נעשה בידי אדם וכו' כמלא אגרוף וכו'". עי' גם סוף שבת קנז ע"א-ע"ב.

שם רש"י ד"ה "כרשינה וכו' – עד שיהא הנקב רחב שכרשינה תהא נכנסת ויוצה בו", ובדף לח ע"א ברש"י ד"ה "וא"ל רב חסדא שמא מקדח וחיסומו וכו'". עי' חולין מה ע"א רש"י ד"ה "כדי שיכנס איסור לרוחבו", ובתוד"ה "כדי שיכנס".

דף כט ע"א רש"י ד"ה "לקדש – לערב אפר חטאת במים חמים אלי כלי". עי' יומא מב ע"א רש"י ד"ה "לקידוש" ובמש"כ שם. ועי' תמורה יב ע"א, וסוכה לז ע"א תוד"ה "נפל".

דף ל ע"ב רש"י ד"ה "לכנפיים וכו' – דידיים שניות הן". עי' שבת יד ע"א רש"י ד"ה "עסקניות הן".

דף לא ע"א רש"י ד"ה "שדי מומא בכולא וכו' – דמעשר בהמה חל על המום וכו'". עי' לעיל יד ע"ב בגמ' וברש"י ד"ה "לא ימיר וש"נ.

דף לא ע"ב רש"י ד"ה "הלוקח לולב וכו' – דכל הפירות הולכים אחר חנטה חוץ מאתרוג וכו'". עי' ר"ה יד ע"ב.

שם בגמ' "ואמר ר' יצחק בר זעירי מאי קראה וחכך כיינ הטוב וכו'". עי' ירושלמי שקלים פ"ב ה"ה.

דף לג ע"א רש"י ד"ה "בעבודת ציבור וכו' – דכתיב במועדו ואפי' בשבת ואפי' בטומאה". עי' יומא מז ע"א, פסחים עז ע"א.

שם רש"י ד"ה "בעלת מום תפדה – ודמיה לנדבת שופרות". עי' ירושלמי שקלים פ"ו ה"ד ועי' יומא כה ע"ב, תמורה כג ע"ב, פסחים צז ע"א רש"י ד"ה "כאילו עומדת בבית הקברות".

דף נ ע"א רש"י ד"ה "קלבון
לפרוטרוט – הכרע הוא וכו'". ע"י גם
חולין כה ע"ב רש"י ד"ה "כשחייבין
בקלבון".

דף נב ע"א בגמ' "מ"ט תנאי כתובה
ככתובה דמי". ע"י כתובות נה ע"א
רש"י ד"ה "לשבח".

דף מ ע"א רש"י ד"ה "שלא יביאו לידי
מעילה וכו' שמא יפחתו דא"א לצמצם
וכו'". ע"י לעיל יח ע"א בענין זה.

דף מב ע"ב בגמ' "גורעין ומוסיפין
ודורשין". ע"י גם סנהדרין ד ע"ב
תוד"ה "לטוטפות".

תושלב"ע